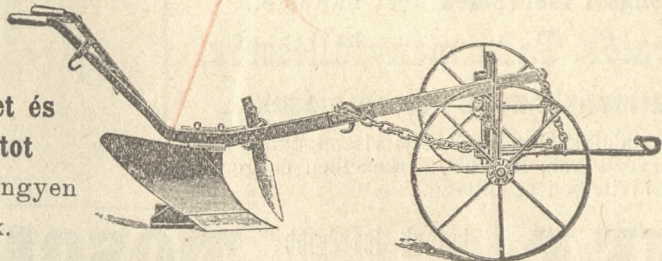

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utóza 68.

A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott

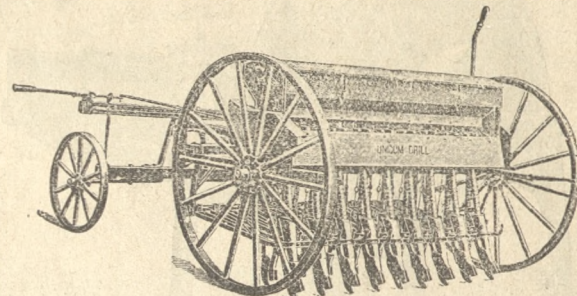
„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

1266

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak!

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 és 12 lóerőig,
észalmakazalozók, járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztító-rosták,
konkolyozók, kaszáló- és eratógépek, ezénagyűjtők, baronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapátok,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morsszók, szarjók,
őrítő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdászati gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyíregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben.

1093

HERMANN E.

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltnének.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig. Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 forintig. Kerékpár köpeny 4—6 forintig. Kerékpár tömlő gumi 2 forint. 30 krtól 3 forintig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 forint. 50 krtól 5 forintig. Kerékpár acetylen lámpa 2 forint. 50 krtól 5 forintig stb.

Csakis készpénzért.

1109

A szemétben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országserte elismert, kitünő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Sziveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyargyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából, Kódmezővásárhelyről, melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

1274

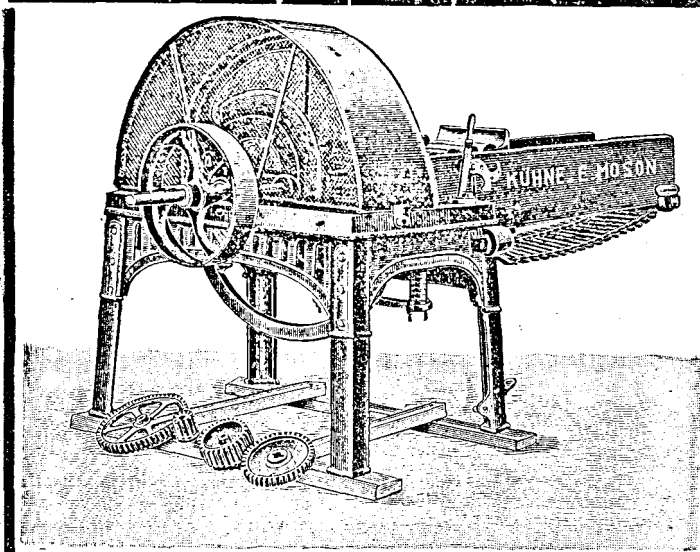
Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntette!

Telefon 439. szám.

Léber Gyula első erdélyi sodrony-
szövetfonat, kerítés és
ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába
vágó munkáit, ugymint:
kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb.
bekerítéséhez
gépfontait, dísz-kerítéseit és diszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és
éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok
sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén,
koks, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő-
és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok)
1168.

SZECSKA VÁGÓ- és RÉPAVÁGÓ-GÉPEK

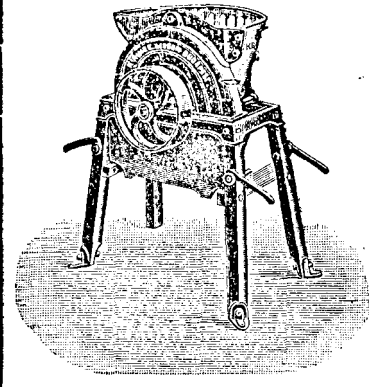
kézi- és erőműhajtásra,

Burgonyamosó- és osztályozó-gépek,
Casali-féle szabadalmazott erőhajtású, valamint egyes
és kettős tengeri morzsolók kézi hajtásra,

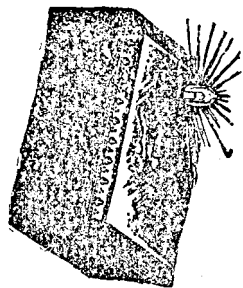
„Rapid“-darálók Takarmányfüllesztők,

Teljes takarmánykamara felszerelések,

melyek sok évi tapasztalatok alapján, a helyi viszonyokhoz mér-
ten díjmentesen szervezettek, legjobb szerkezetben és gondos
kivitelben szállítanak 1099

KÜHNE E. hazánk legrégebbi **MOSONBAN**
gazdasági gépgyára által
Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.**

Figyelem!

Árjegyzékek ingyen! Alapítva 1888.

Villamos kézi- és zseblámpák fényszóróval

turisták, vadászok, katonatisztek, föld-
birtokosok, gyógyszerészek, droguis-
ták, bányák, lelkesek, vidéki orvosok, utazók és ski-
korcsolyázók részére, akkumulátorokkal és száraz batteriák-
kal két-tíz órai égőképességgel.

Telefonok, távirókészülékek, izzólámpák, indukciós appa-
rátusok, világító elemek.

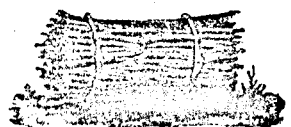
Neumann József Vilmos

elektrotechnikus

1290

WIEN, IX./4. Sechsschimmelgasse 14. sz. Félemelet 12.

Hirdetmény.

Az első kecskeméti szőlő- és
gyümölcsstermelő szövet-
kezet közhírré teszi, hogy 300
holdas Immanis talaju telepén

termelt csakis elsőrendű sima szőlővesszőket, egyes fajok-
ból, míg a készlet tart kétéves gyökereket is — a folyó
évi ültetési időnyre, továbbá kiváló szép kajszin baraczk,
alma, körte, szilva, meggy, cseresznye, őszi baraczk, birs,
ojtott eper, különféle díszfák, cserjék, spárgatöveket, kiváló
szép szamócsatöveket ajánl a legjutányosabb áron.

Árjegyzéket kizárólag bérmentve küldünk.

Első Kecskeméti Szőlő- és Gyümölcs-
stermelő Szövetkezet.

1293

Olasz Rizling gyökeres szőlővessző.

1000 drb. 24 korona; legalább 4000 drb. vételnél nagy árendemény.

Általánosan elvan ismerve, hogy az olasz rizling az egyedüli
szőlőfaj, melyben a rendkívüli nagy hozamképesség és kitünő minő-
ség egyesül. Ellentálló sok és különböző szőlőbetegségeknek és hoz-
szas őszi esőzés esetén a rothadásnak is teljesen ellentáll, — talajban
nem válogat. Méltán megérdemli az összes szőlőfajok között azon
előnyben való részesítést, hogy minden mások mellett tömeges tele-
pítésre használtassék.

Hogyha nagy és biztos termés czéloztatik, akkor a szőlőtulajdo-
nos csakis az olasz rizlinget fogja az összes fajok között választani.

Oltáshoz alkalmas olasz rizling sima vessző e célra különösen
megválogatva, miért is az oltásnál magas százalékot biztosít, ajánlom
különösen gazdasági egyesületeknek, vinczellér és pinczeszövetkeze-
teknek — ezerenként 8 koronáért.

Gyökereztetésre alkalmas olasz Rizling sima vessző ezerenként
4 kor. 50 fill.

Ugyancsak nagy választékban szállít szőlőültványokat felelősség
mellett, teljesen fajtisztán szokványminőségben olcsó áron 1308

Árjegyzék ingyen! Caspari Frigyes Medgyesen.

MIKROSOL

a legjobb
és leghatá-
sosabb szer

— fagomba, falmállás, —

nyálka és penészgomba,

valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő
ellen. Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalomak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a
legjobban bevált. — Kitünő bizonylatok.

Egyedüli gyárosai: Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036. II.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Az előfizetéseket

kérjük megújítani!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Hogy adjuk el komlókat a jövőben? Cséser Lajos.	121
Három közlemény a tengeri termeléséről Erdélyben I. Br. Remény József.	122
Uj miniszteri rendelet a ragadós száj- és körömfájás ellen való védekezés körüli eljárásról	122
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XIX.	123
Székykeresztúri bikakiállítás és bikavásár. —y.	124

Egyleti élet:

Közgyűlés meghívó.	125
Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazg.-választ. ülése.	125
Az Erdélyrészi Gazdasági Egyesület választmányi ülése.	126

Vegyes közlemények:

Állattenyésztési értekezés Székely-Keresztúron.	126

Szerkesztői üzenetek

Értesítések

Jobb és megbízhatóbb gazdasági és kerti magvakat

nem ajánlhatunk,
mint a minőket

30 év óta szállit

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI. ker., Andrassy-út 23. szám.

226 oldalra terjedő új képes
árjegyzékét kívánatra ingyen
és bérmentve küldi.

1002

Hogy adjuk el komlókat a jövőben?

A „Tél“ fagyos bilincsei még fogva tartják a rögöt, a komlótó új csirái még kételkedve figyelik a hólepel s a márciusi napsugár küzdelmét: talán furcsa tehát, hogy már most szó esik az idén várandó komlótermés eladási módzatairól.

Pedig ennek van indoka közvetlen szempontból is, hisz arról irnak a külföldi szaklapok, hogy Elzászban és Galiciában már elővételek történnek az új komlóra, hogy a nemzetközi komlókereskedelem tapogató csápjai már a Küküllő-vidéken is megmozdultak!

Ezen mozzanatok tehát azt jelentik, hogy az idén aránylag kevés komló termett, hogy a sörgyári raktárakban szűkecskén van komló, hogy a *korai komló* után nagy kereslet lesz, s hogy az idén is tisztességes ára lehet a komlónak, kivált ha a német birodalmi 70 márkás vám még az idén be nem köszönt. Oly momentumok tehát, a melyekből folyik, hogy már most érdemes lesz foglalkozni az idén remélhető komlótermés értékesítésével.

Ezidőszerint a Királyhágtónúli komlótermelés részben a segesvári komlópiacról s komlós szövetkezettől nyer direktívákat s információkat, mindenkor a nemzetközi komlópiac erős pressiója alatt! Az információk nyomán aztán a komlót legtöbbször a házaló ügynökök helyben veszik meg; a termés 10%-a magyar sörgyárakba kerül s csak 5% adódik el a segesvári piacon: ez a mód ugyanis a legkényelmetlenebb nehézáratu gazdáinknak: hiába újította fel szervezetét a segesvári komlószövetkezet, hiába épített alkalmas raktárt a máv. állomás mellett s hiába eszközölte ki, hogy a MÁV. vonalain Segesvárról hazai sörgyárba, 40%-os a tarifa-kedvezmény.

Miután ismeretesek a már-már hússá-vérré vált házaló kereskedelem számos rosszaságai s taktikái, ezeket csak érintem itt s sietek leszegezni azon meggyőződéssem, hogy a komlókereskedelem ezen módja alig egészséges!

A komlótermelőket közvetlen érintkezésbe kell hozni a hazai sörgyárosokkal. Miután pedig a magyar sörgyáros nem kutathat, nem házalhat bizonyos komlóféleség után 8–10 termelő helyen, ha neki pl. csak 5000 kg. kell is: a *termelőknél kell összeállaniok*, hogy a kívánt mennyiség, egy-két féleségben egy helyütt fellelhető legyen.

Ez pedig úgy érhető el, ha a komlótermelők szövetkeznek, szövetkezetté állanak össze a célból, hogy külön-külön megbírált és értékelt (pointezett) komlóikat minőségek szerint *összeöntvén*, úgy akkora egyminőségű tömegkomlók keletkeznek, hogy akár bármely kényes kőbányai sörgyáros is leútzhat annak megtekintésére

Ilyen szövetkezeteknél nem értek akkora

méreteket, mint a segesvári, mert ennek már szervezete inkább központosító s informáló piaci jellege van, de olyan kisebb keretű komlóértékesítő szövetkezeteket értek, a melyeneket minálunk a legfrappansabban Székely-Keresztúr vidékén, a Háromszékben s a marosvölgyi komlótermelők közt lehetne létesíteni külön-külön. A termelők a komlósterület arányában jegyzik magukat a szövetkezetben: az alapegység 400 □ öles komlóterület, esetleg 1000 komlótó képezhetné egy tagsági jegy alapját, tegyük föl 30 kor. értékkel. Minden tag a szövetkezet külön szabályai szerint tartozik komlóját kezelni, száritani és szákolni. Száradás után, de előbb is a szövetkezet három hiteles becsüsse hiven megbírálja a rámán, a garmadában fekvő s a zsákban levő komlót, megértékeli (pointirozza). Ha a garmada egységes, úgy X. gazda termése pl. 3 pontot kap. Egy egy vidéken normális évben elég 4 fokozat, de azt minden évben a választmány már a szedés végén megállapítja, mert esős időben lehet 8 fokozat is. Baj az, hogy a külön-külön lemérés okából a komlót zsákba kell tenni s esetleg a tömegbe való összeöntés, a csoportonként való egalizálás alkalmával esetleg újból ömlesztendő a komló, mit pedig ez nem nagyon tűr! Kisebb körletekben ugyan legtöbbször olyan egyfésűségűek a komlók, hogy egyenlő point esetén nem is kell őket keverni s újból szákolni. A szövetkezetekhez beadott komló után a termelő kérheti az érték 40–50%-át mint előleget.

Már most fokozatosan együtt lévén a komló: eleinte mintákat küldenek a hazai sörgyáraknak árajánlattal, de a házaló tömegvevőket is szívesen látják s ha a conjunkturák olyanok, utóbb beállítatják az egész komló a segesvári szövetkezet raktárába, s ha itt sem lenne vevője, úgy az egész kiküldetik a MÁV. 40%-os tarifa-kedvezménye mellett az O. M. G. E. garantált saazi bizományosságának.

Valahogy eladatván a szövetkezeti komló, a bevételből előbb *levonatnak a költségek*, a maradékon megosztóznak a komlótermést beadó szövetkezeti tagok a point és kilószám arányában, hiszem, hogy mindenkor jobban járnak, mint az egyenkénti eladásnál.

Ha — teszem fel a székelykeresztúriak bizalommal megegyeznének, akkor egész csendben különösebb szabályzat nélkül is összeállhatnának évről évre *alkalmi eladásokra*. De a gyakorlatban is van már erre példa, amidőn egy faluban a nagy komlóbirtokos mellett van 2 paraszt komlós is: ezek egész bizalommal adják át 200–300 kilójukat a 20 mázsát termelőnek, mely tömegben eladatván névtelenül az ő komlójuk is, még mindig jobb árat értek el.

Másik mód: a komló szövetkezeti szabályok szerint termeltetik, a szövetkezet tagjai-

Legmegbízhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. alkotmányutca 31

(1006)

tól megveszi a komlótermést, akárcsak idegentől venné. Az összegyűlt terméseket egalizálja s piacra dobja. A nyereségből a részjegyek arányában osztoznak a tagok. Itt több pénz kell, de kényelmesebb az eljárás.*

Nos, ezen módszerhez már csak egy lépés, a legkönnyebb értékesítő eljárás: és ez az, ha az érdekeltek részvénytársasággá vagy betéttársasággá állanak össze s bár meg van áldva a haza részvénytársaságokkal; mégis én ilyent ősztintén óhajtanék, ilyen részvénytársaság kötésekét csinál a sörgyárakkal minták után, az idényben vásárolja a komlót mindenkitől, akitől lehet, nincs területhez kötve és akkor s úgy adja, amikor a conjunkturák a legmegfelelőbbek; s a hogy én a komló-üzletet ismerem: nem lenne ez utolsó tökebefektetés.

S most, mikor a márciusi hópihék csilámlolva libegnek az ébredő tavasz napsugarában, szeretném, ha az érdekelt körök, gazdasági egyletek már most gondolkoznának a fentiek felett!

Csérer Lajos.

Három közlemény a tengeri termeléséről Erdélyben.

Irta: Br. Kemény József.

I.

A tengeri nálunk egyike a szántón termelt legfontosabb növényeinknek s csodálatos, hogy míg újabb időben a legtöbb növény-nél, nálunk is kezdik már alkalmazásba venni a modern tanokat, addig bizony éppen a majdnem legfontosabb és leghasznosabb növényünk-nél minden a régi megszokott, s valljuk meg, nem jó mivélésnél marad. Tartja magát ezen rossz szokás pedig első sorban azért, mivel míg más kulturnövényeink hamar megérzik a rossz mivélést és ápolást, addig a tengeri még rosszabb talajmunka mellett is terem annyit a mennyit; tartja magát továbbá, mivel olyan kényelmes a tengeri e régi rossz, de szokásos mivélése.

A tengeri mivélésnek nálunk többféle módja szokásos még pedig harmadába, felibe, s ezen két eljárás többféle módozata, kevés helyt meg az egészen házi kezelés. Nézetem szerint, a részes mivélés jónak egyáltalában nem mondható és pedig következő okoknál fogva: részes mivélésnél megszántja a tulajdonos a talajt, úgy a hogy, s lehetőleg tavasszal. Elveti a tengerit sokszor nagyon is rögzös talajba, úgy okoskodva, így is jól van, majd a részes kinlódjon a kapálással. Ha eljön a kapálás ideje, a részes, ha van sajátja, először megkapálja azt, azután még egyiknek-másiknak kapál napszámba vagy tartozásba, mikor mindez meg van, kerül a sor a részes földre, ez ekkor már rendesen meglehetősen burjános, a dolog most már sietős, nemcsak a részesnek, hanem a birtokosnak is, mivel közeleg vagy itt is van már a szénacsinalás ideje, s ezért gyakran elnézik kénytelenségből ezt a habari munkát, aki meg nem nézi el, annak annyi a bosszúsága, hogy akár bele is öszülhet. S mi az eredmény? Kis termés s elgyomosodott tarló. Pedig a kukoricának mint kapásnövénynek éppen az kellene egyik előnye legyen, hogy tisztán s jó porhanyó állapotban

hagyja maga után a földet, plane miután ez úgyszólván egyetlen kapásnövényünk, mely nagy területen termeltetik. Hogy a termés is kevés, az magától értendő, pedig, hogy a kukorica sokat tud teremni, azt látjuk Hermann úr 35 mm. átlagaiból. Miután meg bizonyos költségek se nem nőnek, se nem apadnak, akár 1 mm., akár 35 mm. terem, minden bővebb indoklás nélkül belátható, hogy a termés növelése kell a gazda törekvése legyen.

Hátránya a részes mivélésnek az is, hogy nálunk az emberek megszokták töltögetni a tengerit s erről a részest leszoktatni nem lehet vagy nagyon nehezen, pedig ez nemcsak egészen felesleges munka, hanem lehetnek esetek, mikor határozottan káros is. De lássuk csak miért tartják szükségesnek a tengeri töltögetését? Rendszeresen azt szokás mondani, hogy azért, mivel másképpen a szél eldöti a tengerit; ez egyszerűen egy frázis, egy megszokott mondás, mi absolute nem igaz. M. Óvárott éveken keresztül termelt Cserhádi tanár igen nagyra növő tengeri-féleséget, töltögetve és simán s a szél okozta kárban semmi különbség nem volt, én is próbáltam ezt itt Némethiben, én se találtam semmi különbséget, pedig úgy Óvár, mint Némethi nagyon szeles vidék. De egy dolgot figyelembe kell venni, t. i. ha sima mivélést akar az ember, ekkor mélyre mivelt talajon mélyre kell vetni a tengerit, akkor bőségesen fog gyökereket fejleszteni a mélyen mivelt talajban, s a szél nem fogja ledönteni. A sima mivélés mellett szól az is, hogy a magasra növő tengeri hazájában, Amerikában, soha sem töltögetik a tengerit. A töltögetés hiveinek egy része azt tartja, hogy azért jó a töltögetés, mivel ezzel a növény töve körül friss porhanyó földet halmozunk fel s ezzel arra bírjuk a növényt, hogy ott, a friss földben új gyökereket hajtson s ezek a porhanyó földből több táplálékot vegyenek föl. Ez eddig így is van és igaz, de nem kell elfeledni azt, hogy ha ezen új gyökerek veszik át a növény táplálását, a mélyebben fekvők abban hagyják működésüket s részint elhalnak, részint pedig fejlődésükben visszamaradnak, ha pedig most száraz időjárás van, akkor a feltöltögetett talaj hamar kiszárad, s az itt levő gyökerek nem képesek a növényt kellőleg táplálni, a mélyebben fekvők pedig éppen a töltögetés következtében részint elvannak gyöngülve, részint elhalva s ezek sem tudják kellőleg táplálni a növényt, az eredmény természetesen pedig a növény gyenge fejlődése. Hogy adatokkal is bizonyítsam, ime néhány, mely a töltögetés ellen szól: *Wollny 1879—1881-ig végzett kísérletei után azt az eredményt kapta, hogy töltögetés nélkül többet terem a tengeri.*

Jonesen (Bull. de la sor. de sc. de Bukarest VIII.) következő eredményre jött:

	Töltögetéssel	Töltögetés nélkül
	kilogrammonként	
Egy ha. a szár súlya	2350	3471
A csövek súlya	1390	1805
A szemek súlya	1100	1390
Egy ha. a szár súlya	1650	2500
A csövek súlya	1060	1330
A szemek súlya	766	1000

Mokry Sámuel a 80-as években már ajánlotta a sima mivélést.

Csorváson Szabó János úr kísérleténél a

pignoletto 65 kg., a fehér ló foga 83.5 kg.-mal termett többet holdanként sima mivélés mellett.

Hátránya továbbá a töltögetésnek az is, hogy nehéz utána jól, egyenletesen megszántani a talajt. Egy előnye azonban van, t. i., hogy azáltal, hogy a talaj felső rétegét megfordítjuk, nagyon jól irtjuk a gyomokat, de ezen előnye nem elégséges, hogy hátrányait kiegyenlítse. Ha a töltögetést egy kapálással helyettesítjük, szintén igen jól irtjuk a gyomokat. Hogy ezen hátrányok nedves klíma alatt, nehéz, kötött talajon elenyésznek, sőt előnyökké válhatnak, azt elősmerem s ilyen helyt indokolt lehet a töltögetés, de másutt nem.

Hátránya a részes mivélésnek az is, hogy nagyobb területen vagyunk kénytelenek a tengerit termelni, hogy bizonyos quantum tengerink legyen, pedig a legtöbb gazdaságra nagyon előnyös volna, házi kezeléssel a tengeritvetést apasztani s helyette takarmányt termelni.

Hátránya továbbá a részes mivélésnek az is, hogy éppen akkor kóti le a munkások nagy részét, mikor a gazdaságban sok napszámosra van szükség, t. i. szénacsinaláskor; házilag, kapálógéppel végezve a munkát, kevés ember lesz a kukoricánál felhasználva, ez pedig roppant nagy előny, mivel régi igazság, hogy a szénacsinaláson fordul meg az egész gazdaság, hiszen jó és sok széna, jó és sok trágya (persze figyelembe véve a megfigyelendő trágyakezelést is) jó és sok trágya pedig jó és nagy termés. Az igaz, hogy kivált eleinte, ezen mondjuk új mivélési mód, okoz gondot s fáradságot, mivel természetesen a nép ellensége ennek is, mint minden újításnak, de az is biztos, hogy ez a munka nagyon meghálálja a reá fordított fáradságot.*

Új miniszteri rendelet a ragadós száj- és körömfájás ellen való védekezés körüli eljárásról.

Tallian miniszter figyelembe véve mindazon jogos panaszokat, melyek a gazdaközönység köréből a járványok körüli állategészségrendőri eljárás némely pontja iránt mindnaposak voltak, az 1902. október 15-én a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésre kiadott miniszteri rendeletet hatályon kívül helyezte és t. évi február 22-én kelt 24500 számú körrendeletében lényegesen és sokban *enyhített* új intézkedéseket ir elő.

Jövő számunkban behatóbban és a f. hó 5-én a Köztelken tartott értekezlet megállapodásaival és impresszióival egybevetve fogjuk tárgyalni ezt a kérdést, most csak az új és enyhébbé vált intézkedésekre akarjuk gazdaságaink figyelmét felhívni és összehasonlítani azokat a régebbi rendelet intézkedéseivel.

Az 1902.-i rendelet szerint „Mihelyt valamely községben a ragadós száj- és körömfájás fellépte *ha csak egy helyen is* megállapittatik, a *községi zárlat* a község összes hasított körmű állataira . . . haladéktalanul alkalmazandó, tekintet nélkül a fertőzött udvarok, vagy a beteg állatok számára.”

* Előnye a házi kezelésnek, hogy ha már valaki rászánta magát arra, hogy géppel kapáljon, kénytelen jobban mivélni a földet, ez pedig nemcsak a tengerire lesz hatással, hanem az utána következő terményre is. Pénzügyileg is előnyösebb a házi mivélés, mint azt alább ki fogom mutatni.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárat (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

Az 1904. febr. 22-iki rendelet szerint: „Ha valamely községben a ragadós száj- és körömfájás csak egy udvarban (tanyán, majorokban, pusztán) lép fel és ez azonnal be lett jelentve, a betegség eredete és a behurcolás módja pedig minden kétséget kizárólag biztosan megállapítható akként, hogy ki van zárva annak a lehetősége, hogy a beteg állat a községbeli hasított körmű állatokkal az említett egy udvart kivéve már érintkezhetett volna; akkor a betegség csak szórványosnak tekintendő és a szoros zárlat csak a fertőzött udvarra és az ezekkel szomszédos udvarokra alkalmazandó; ha pedig a betegség ugyanilyen körülmények között a község külterületén állapított meg, akkor csak a fertőzött különálló major, tanya, puszta, stb. helyezendő szoros zár alá.”

Az új rendelet szerint továbbá „Ha valamely községben a r. száj- és körömfájás fel lépte késedelmesen jelentetett be, vagy eltitkoltatott, ha a betegség eredete és a behurcolás módzatai tekintetében nyilvánvalóan beigazolt adatok meg nem állapítottak, ha nincs kizárva az, hogy a beteg állat a községben más udvarbeli állattal is érintkezhetett, de egynél több udvar van fertőzve, ha a betegség hazajáró csordában lépett föl, ha a szórványos esetről elrendelt hatósági intézkedések fogantatás körül mulasztás történt: ilyenkor a betegség járványosnak tekintendő s a zárlat a község egész területére elrendeltetik

Nagyon jelentős intézkedése az új rendeletnek az, mely kimondja, hogy: „A járványosan fertőzött községhez tartozó, de a község határával területileg össze nem függő, külön pusztát vagy egyéb külön álló területet, úgyszintén a község határával bár összefüggő, de a fertőzött belterületről, vagy külterületi majortól, tanyától, pusztától, stb. öt kilométernél nagyobb távolságra eső határrészeket a törv. m. kir. állatorvos véleménye alapján a másodfokú hatóság a községi zárlatból kirekesztheti.” Ugyanez áll abban az esetben is, ha a major, puszta, tanya, stb. fertőzött, a község belterületére nézve.

Fontos új intézkedés az, mely szerint: „A r. száj- és körömfájással fertőzött udvarból (majorból, tanyából stb.) az egészséges hasított körmű állatok a sürgős gazdasági munkák végzéséhez, vagy takarmányhiány esetén legeltetés céljából, megbízható őrizet alatt kihajthatók ugyanazon község határára belül levő helyre, de csak abban az esetben, ha ezek az állatok közvetlenül juthatnak el a fertőzött udvarból az udvarhoz tartozó tagra (vagy legelőre) és vissza anélkül, hogy közhasználatra rendelt útat, vagy idegen területet érintenének.” Ugyanilyen feltételek mellett lehet a trágyát is kihordani a fertőzött udvarból.

Az 1902.-i rendelet sokkal szigorúbban azt mondta ki, hogy „Fertőzött udvarból egészséges hasított körmű állat az I. fokú hatóság külön engedélyével és állatorvosi vizsgálat után, de csak ugyanazon fertőzött község határára belül levő helyre (vágóhidra) és csak azonnali levágás céljából, kellő óvintézkedésekkel vihető ki.” Itt nyilvánvaló tehát az új rendelet könnyítő intézkedése.

A vészkerület-ekre nézve is sokkal enyhébben intézkedik az új rendelet, mikor azt mondja, hogy: „Ha a r. száj- és körömfájás valamely községben eltitkolás folytán avagy a hatósági intézkedések súlyos megszegésével annyira elterjedt, hogy a betegségnek a községből való széthurcolásától tartani lehet, úgyszintén ha a betegség egymással szomszédos több

községben lépett föl — a járási m. kir. állatorvos indokolt javaslata alapján a II. hatóság megalakíthatja a vészkerületet. Az 1902. évi rendelet pedig azt mondta ki, hogy: „A betegség megállapításakor a fertőzött község egész területéből és a fertőzött helyhez (udvarhoz, tanya-hoz, majorhoz, stb.) öt kilométernél közelebb fekvő községekből haladéktalanul vészkerület alakítandó és a betegség terjedése esetén az újabb fertőzött helytől 5 km.-nél közelebb fekvő községek a vészkerületbe pótlólag levonandók.”

Az új rendelet is tiltja a beteg állatok tejenek forgalomba hozatalát és felhasználását, de kimondja, hogy állategészségrendőri szempontból nincs helye annak, hogy nem beteg állatok tejenek felhasználása, vagy forgalomba hozatala felforraláshoz kötések, vagy egyéb-részt korlátoztassék.

Az állatvásárok tartásánál mindenestre könnyítést tartalmaz az a rendelkezés, hogy: „Ragados száj és körömfájástól mentes olyan községben, amelynek határától számítva öt kilométer körzetben ilyen betegséggel fertőzött hely nincs ugyan, de a közvetlenül szomszédos községek valamelyikének területén ez a betegség fennáll: állatvásár hasított körmű állatokkal külön miniszteri engedély nélkül tartható ugyan, azonban ilyen esetben a hatóság külön intézkedni tartozik, hogy az illető szomszéd község fertőzött helyein az elrendelt óvintézkedések pontosan betartassanak stb.” Ilyen vásárokról azonban a hasított körmű állatok se Ausztriába, se a vámkülföldre nem vihetők ki.

Ezeket a főbb intézkedéseket tartottuk szükségesnek gazdaközönségünkkel már most megismertetni. Nem mondjuk, hogy indokolt és kevésbé indokolt panaszok ezután már nem fognak felmerülni, de mindenesetre bizonyos az, hogy Tallian már ezen rendeletével is nagy könnyebbséget szerzett a gazdáknak — igaz, hogy még csak a száj és körömfájás esetében. De ezek után már joggal reménykedhetünk, hogy a sertésvészre vonatkozó rendelkezések is csakhamar kedvezőbbekké lesznek.

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

XIX.

A most lefolyt kiállításnak is minden örvendetes jelenségei mellett ez a szomorú tanulsága van.

De hát hol van erre a gyógyszer? ! . . . Mindenekelőtt ne legyünk elfogultak. Lássuk a helyzetet a maga tiszta valóságában és ne áltassuk magunkat azzal, hogy egy ország-rész tenyésztésének hű képét látjuk, vagy fejlődésének irányát felismerjük, ha néhány 20—30 kancát számláló ménesnek vagy néhány gulyának többé-kevésbé sikerült utódai szemeink elé kerülnek. Akármiként színezzük ki az így látott képeket, panopticum szerű benyomást gyakorol az minden elfogulatlan bírálóra.

Nap-nap után olvasható, hogy az erdélyi lónak nincsen párja. Milyen kitartó; milyen gyors! stb. stb. Így vagyunk a fehér marhánkkal is. És nem gondoljuk meg, hogy mindezen dicsériadák legfeljebb egy jó közmondásra emlékeztetik az idegent, főképen pedig azokat, akik ezeket a földicsért portékákat megvétel végett keresik. Sok pénzzel jönnek mennek, hogy szert tegyenek pél-

dául jóféle erdélyi lovakra, de piacainkon nem találják őket.

És miért nem? . . . Azért, mert a jóból alig van annyi, hogy itthon fedezzük vele a szükségletet, sőt többet mondok: nincsen annyi sem, amennyire itthon szükségünk volna. Hiszen még legjobb nevű vásárainkon is ritkaság számba megy a jól behajtott és hibátlan pár ló. A többi aztán többé-kevésbé behajtott vagy elnyomorodott gebe és fiatal csikó. Nálunk tehát olyan lóvásár, mint a győri, kaposvári vagy nyitrai, el sem képzelhető. Honnan vennénk mi tucat számra az eladó négyes és kettős fogatokat?

Meg kellene néznünk néhány név és hír nélküli alföldi vásárt is, ahol futtában állíthat össze az ember néhány uri fogatot, míg nálunk sokszor két-három vásárból kerül össze egy fogat. Ez a mi bajunk és az, hogy mi csak néhány jó ménesről beszélhetünk, mert ami népünk nem ért a csikónöveléshez. A lótenyésztéshez értelem, szorgalom és türelem szükséges. Ezekkel pedig a mi népünk még most nem dicsekedhetik.

Sokszor felmerült már az a gondolat, hogy teremtsünk egy jó nevű lóvásárt az erdélyi részeken, ámde egy vásár megteremtésének első feltétele a jó és elegendő anyag, a szolid és megbízható tenyésztő, aki a vevőt nem lefőzni, hanem kiszolgálni törekszik.

Ha ezekre gondolunk, láthatjuk, hogy nálunk még sok hiba van a száznak. Még csak követeljük hogy legyen annyi és panaszolunk, hogy miért nincs annyi, de hogy kijeljen a szára, nem igen akarjuk megfogni a dolog végét, — pedig e nélkül aligha lesz belőle valami.

Lapozgassuk csak át a kiállítás katalógusát.

Kiállt a sikra négy ménes-tulajdonos, néhány kisebb tenyésztő, néhány lókedvelő és néhány gazdatiszt. A kiállított anyag zömét a ménesek adták, de a kisebb tenyésztők és gazdatisztok által bemutatott tenyészanyag is kifogástalan volt. Erről tehát csak dicsérettel és elismerőleg szólhatunk. Nem néztük, hogy ki nyert díjat és ki nem, mert ez mellékes, sőt a díj nem is jut mindig a legérdemesebbnek. Mi csak a kiállított anyagot vettük szemügyre, kerestük a híres erdélyi lovat és meg is találtuk. A gróf Wass Albert, gróf Bánffy György, br. Bánffy Ernő, Miksa Imre, Tarsoly Zoltán, Baka Lajos és Felszeghy Sándor kancái tiszta tyussai a mai jó erdélyi lónak. De találhatunk még sok ilyen becses anyagot az erdélyi részeken, csak az a bökkenő, hogy nem a Kis Mártonok és Ursz Vaszik istállóiban, hanem a Telekiek, Bethlenek, Tamásyak, Gaálók stb. méneseiben.

Ezeknek a lovaknak alapul többnyire erdélyi nemesített kancák szolgáltak, de ma már kivétel nélkül könnyű félvéreknek vagy ha úgy tetszik, magas félvéreknek nevezhetjük őket. A nálunk tenyésztett lovaknak ez a csoportja, tetszetős formája, menő képessége és élénk temperamentuma által tűnik ki, különösen ott, ahol meg van az a nemes tűz is, mely a munka képességet bámulatos mértékig fokozza s úgyszólván az utolsó lehelle-tig fenntartja.

Hogy azután mennyi része van ezen értékes tulajdonságok fennmaradásában a gondos tenyésztésnek, mennyi az ősi vér átöröklődésének és végül mennyi annak az áldott klímának, mely hazarészünknek jutott, mely megadja füveinknek összetételét s megérleli

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, úgymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérészközlések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

zabunkat stb. azt én itt nem dönthetem el, de azt állithatom, hogy hazarészünkben a lótenyésztésre igen kedvezőek a természetadta viszonyok és az erdélyi ló munkaképességének, szilárdságának és temperamentumának kifejlesztésében, ezeknek igen nagy részük volt és van.

Aki tehát igazán lendíteni akar hazarészünk lótenyésztésén és igazán érdeklődik mezőgazdáink sorsa iránt, annak a népies lótenyésztés fejlesztésére kell fordítani minden erejét. Oktatni kell a népet és segíteni ott, ahol csak a tőke hiányzik.

Ime egy szép és hálás tevékenységi kör az állattenyésztési felügyelők részére.

Szarvasmarhatenyésztésünk állapota már jóval kielégítőbb és a viszonyokhoz mértén minden más tenyészágak mellett a legmegfelelőbb színvonalon áll.

Gazdáink túlnyomó többsége — ide értve a földműves gazdákat is — a magyar-erdélyi szürke marha mellett foglalt állást és ahhoz szigorúan ragaszkodik. Ez a közös akarat juttat kifejezésre kiállításunkon is, melyen idegen fajtákra egyetlen díj sem volt kifizetve. Tul vagyunk tehát a nagy disputákon s a kérdést, hogy nálunk mi indokoltabb: a tarka vagy az ősi szürke marha tenyésztése, — a tapasztalatok eldöntötték, még pedig a szürke marha javára, mely testi tömegével és fejlődésének gyorsaságával nem versenyezhet ugyan a tarka marhák jobb fajtáival, de tejével munkaképességével és kevés igényével már sokszor tulszárnyalta a tarka marhákat.

Egyébként éppen a kiállításon bemutatott állatok egyes példányai is meggyőzhettek arról, hogy következetes tenyész eljárással és jótartással a szürke-marha fejlődését is lehet gyorsabbá tenni csak hogy egy bizonyos határon túl ez a tulajdonság már egy másik becses vagy talán még becsesebb tulajdonság rovására megy. Így a hizóképeséget soha sem egészíthetjük ki a szilárdsággal és a kitartó munkabírással, de a gyorsabb fejlődés és nagyobb testi tömeg, bizonyos határok közt elérhető anélkül, hogy az eredeti tulajdonságok rovására menne. Éppen így fejleszthetjük ki a tejelőképeséget is anélkül, hogy veszítsünk belőle.

A kiállításon azt tapasztaltuk, hogy a nagyobb testi tömeg és a gyorsabb fejlődés érdekében egyesek már túl mentek a megengedhető határon és az erdélyi szürke marhából mindenképp gyorsan fejlődő és könnyen hizó állatot akarnak kitenyészteni. Ezekkel szemben láttuk a régi nyom taposóit és igazi örömeinkre, az arany középúton haladók népes táborát. Csak egy iránynak a képviselői hiányoztak. Ez az irány tisztán a tejelőképeség fokozása és tenyésztés útján való teljes kifejlesztése lenne.

Mint a tapasztalat mutatja, a tejelőképeség nem annyira a fajtának, mint inkább az egyednek tulajdonsága, melyhez igen lényegesen hozzá járul a takarmányozás minősége is.

A legjobb hírű tejelő fajtának is vannak gyengén tejelő egyedek s viszont a gyenge tejelőnek híresztelt magyar-erdélyi szürke fajtában is találhatók kitűnő tejelők, még pedig nem is olyan ritkán. Az pedig nem szenved kétséget, hogy az a tulajdonság, melylyel egy fajtába tartozó állatok némelyike bír, a töbire is átruházható, minélfogva egészen természetesnek tartanánk, ha tenyésztőink egy része azt tűzné ki célul, hogy az erdélyi szürke marhából jó tejelőket tenyésztsen.

Mivel pedig példák bizonyítják, hogy a mi szürke marhánknál a tejelőképeség öreg-

bitése által nem érintjük a fajta egyéb becses tulajdonságait, sőt még a tarka fajtánál annyira elterjedt ragadós tüdőlob és tuberkulózis iránt sem teszszük fogékonyabbá, csudálkozunk kell, hogy ezen tenyészirány felé mégis kevesen haladnak.

Anélkül, hogy ezen jelenség okának bővebb magyarázásába bocsátkoznám, csak azt jegyzem meg, hogy hazarészünkben a tejnek és a tej terményeinek megfelelő értékesítése körültekintő gazdánál nehézségbe nem ütközik és ha számítás tárgyává teszszük, hogy megfelelő viszonyok között a hús, vagy a tej termelése lesz-e hasznothozóbb: gondolom, a hazai terület legnagyobb részében a tejnek jut az elsőség.

Ezt az irányt tehát kiterjedtebben és kifejezettebben kellene kultiválni, még pedig idejében, mert a mai versenyfutás mellett minden elveszett pillanat drága, sőt kétséssé is teheti a győzelmet. Éppen ezért ne téveszszük szem elől, hogy itt is, mint minden gazdasági ág művelésénél, az egyesek tevékenységétől függ a siker. Ha lesznek, akik megmozdulnak és helyes irány felé haladnak, a kézbe vett ügy győzelme bizonyos.

A kiállítás látogatóit leginkább vonzotta és tartósan gyönyörködtette a baromfi-osztály. Bizonyosan sokan hiszik, hogy ezeknek kiállításával más célja nem is volt a rendező bizottságnak. Pedig nem így van, mert a bemutatott baromfi fajták szükséges kiegészítő részét képezték a kiállításnak.

Nem tarthat mindenki ménest és gulyát, sőt még egy-egy teheneckét sem, de azért tenyészthet baromfit és ezután is szerezhet hasznot. A baromfinak és a tojásnak itthon is jó piaca van, még pedig úton útfélen; a falusi parasztnak ez a pénze; tojásért szerzi be azon apróságokat, a mire háztartásában naponként szüksége van, de ezért a baromfitenyésztés vidékeinken minden kritikán alól áll.

Kerületlen pusztá udvarokon, a szalma- vagy kór-rakás tövében, egy-egy rozoga ól szellős fedele alatt vagy a hófedte faágakon telel a tyúk, nedves, piszkos rekesztékben a liba. És a milyen hiányos elhelyezésük, éppen olyan etetésük és itatásuk is. Pedig ha valahol kézzelfogható a haszon, úgy az alkalmas viszonyok mellett berendezett baromfitenyésztésnél aztán csakugyan megfogható. Olyan út ez a közvagyonosodás felé, a melyen szegény és gazdag egyaránt haladhat.

És ki hinné el, ha a forgalmi adatok minden kétséget kizáróan nem igazolnák, hogy a mi tyúkjaink még ilyen kezdetleges kezelés mellett is, csak a tojáskivitel révén 14—16 millió forint idegen pénzt kaparnak be az országba. Ez aztán a cseppekből lett tenger, mily gyorsan növekedne, ha szorgalommal és szakértelemmel látnánk a baromfitenyésztéshez. De hol van nálunk a hajlandóság erre?...

Tapasztalat bizonyítja, hogy még ott sincsen meg, ahol az anyagi és egyéb kellek önként kínálkoznak.

Jó le-z tehát megjegyeznünk, hogy ahol annyi tér marad kihasználatlanul, mint nálunk, ott a szegénységnek nem csak külső, de belső okai is lehetnek.

A jó lét alapja a világ minden tájékán, a szorgalom, a szakértelem és a takarékoság. Vajha mi ezekkel ékeskedhetnénk!...

(Folytatjuk.)

Székelykeresztúri bikakiállítás és bikavásár.

Három esztendő óta elmaradhatlan szemlélője vagyok a székelykeresztúri kiállítás eredményeinek és mindannyiszor jóleső érzéssel kellett konstatálnom, hogy az erdélyi magyar szarvasmarha tenyésztése körül mindig akadt munkások s hogy e munkások által kifejtett céltudatos munkának mindig megvoltak a látható eredményei!

A folyó évi kiállításra fátyolozott hangulattal mentem. Ilyen borus hideg időben hogy lehetne az embereknek elég hangulata. Ennek tulajdonítom, hogy az erdélyi szarvasmarha kulturtenyésztői is oly kicsiny számban képviseltették tenyészeteiket, miáltal úgy nagy tenyésztőink, mint különösen kiszegzdánk részéről a felhajtás igen korlátolt volt.

Ez utóbbi azonban e tenyészirány fejlesztésében nem is olyan nagy veszteség, mert talán éppen ennek lehet tulajdonítani, hogy a nagy tenyészetek consolidált jó tulajdonságai nem nyújtottak a sok idő, nagy munka és anyagi áldozatok arányában sokkal nagyobb eredményeket.

Csak most látható, milyen kár volta köztenyészetre kibocsátott bikaszükséglet egy részét is a kistenyészők megbízhatlan származású és megbízhatlan átörökítő képességű tenyészterményeiből fedezni! Azonban ez már késő fájlalása a multnak, a mult idők ez irányú 30 éves küzdelmének.

Talán ezt a jövőben s abban a körben, amelybe az erdélyi magyar szarvasmarha korlátolva lesz: jobban fogják méltányolni, — talán több eredményében is fognak majd gyönyörködni.

Azonban ez a jövő, hogy mit fog eredményezni, ma még sötét titok, melyet szeretnénk szépnek látni. Olyan is lenne, ha a magyar-erdélyi kultur irányú tenyészetek tenyészítői még egy 30 éves kitartó s a mult 30 évnél még sokkal önzetlenebb munkára hajlandók volnának vállalkozni.

Ez azonban reményeinket túlhaladja.

Az ideai keresztúri bikakiállítás, ha a mult-hoz képest számbeli apadást mutatott is, de minőségbeli nagy javulás konstatáltatott az ott összegyűlt gazdatársak előtt.

A nagytenyésztők sorát Sperker Ferenc tenyészete nyitja meg

Nem próbálom méltányolni szt.-demeteri apostolunk nagy eredményeit, melyeket már papíron leírni nem is szokás, mivel ismétlések nélkül nem is lehet.

Felhajtott 10 bikája közül az I-ső díjat nyert 2 éves Gyilkos-a valóban megérdemelte ezt a kitüntetést.

Mindig csodálva állunk meg e tenyészeti produktumai előtt, melyekben a jövő állatát találjuk meg s mindig csodálkozunk, hogy mikor Sperker dolgozni kezdett vele egy időben miért bizalmatlankodtak az intőző körök s miért nem dolgoztak vele egy irányban, hogy ma ott álljon az erdélyi szarvasmarha tenyésztése, ahol az övé s ne legyen kénytelen egy talpalatnyi földet se átengedni s minden lokális patriotizmus nélkül tudta volna megnyerni a küzdelmet.

Hanem akkor nem bíztak benne, hogy a magyar szarvasmarhatenyésztés körül sperkeri eredmények lehetnek s ma már késő az idő, hogy egész vonalon ilyen 30 éves munkát végig küzdeni lehetne.

Sperker tenyészete megmutatta az irányt, melynek hívei meg fognak maradni eredményeik mellett a további munkában is.

Somogyi Albert héjasfalvi tenyészete na-

Teljes
MENYASSZONYI KELENGYE
minden ár és kivitelben
kapható.

Sárga Kristóf
fehérenmű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Minden fajtájú Szőnyeg, Linoleum,
Cocos és amerikai önműködő ablak-
roletták

!!! Sajt-vászon kapható !!!
1 méter 70 fillér !!!

gyon felnyomult a szentdemeteri tenyészet mellé

6 darabbal képviselt tenyészete „Bankár” bikája által III. helyen lett díjazva. Rokonsága a szentdemeteri tenyészettel feltűnően jellegzetes s örvendhet bárki, hogy az ott elért eredményeket itt olyan szépen realizálva lát-hatja.

Rothenthal Henrik szőkefalvi tenyészete csak újabban jelent meg a keresztúri kiállításon. Már Kolozsvárt feltűnt II-ik díjat nyert két éves „Szultán” bikája itt szintén második díjat nyert.

Nem érdektelen tudni, hogy e bika egy Sperker-féle magyar-erdélyi tehén borja, melyet anyja 18 éves korában ellett. A Rothenthal-féle tenyészet, melynek tényleg multja van, a legutóbbi időkben egyik híres tenyésztőnk gondos szakértelme alatt kezdi szárnyait bontogatni. — Örveudünk, ha tulajdonosban jövőre egyik, a kulturirány fejlesztési munkájában nagy részt követelő tenyésztőnket üdvözölhetjük.

Orosz Lajos szt. erzsébeti tenyészete, melyet boldog emlékü kulturgazdánk Br. Kemény Béla kezében már a magasabb színvonal jellemzett, ma szép és nagy számmal volt képviselve. Nem azért tűnt fel ez, mintha ezt tőle a multak révén el ne várhattuk volna, de azért, mivel az 1903. évi kiállítást megelőző mostoha, takarmányviszonyokban szűk tél miatt a mult kiállításon gyenge conditióban megjelent állatai nem voltak ilyen feltűnők. Madár bikája, melyet a jury IV. díjra méltán érdemesthetett: közvetlen oda sorakoztatta a szt. erzsébeti tenyészetet a héjjasfalvi mellé s így csak büszkén és elégedetten gondolhat tulajdonosa az erkölcsi eredményekre, a miket elért, s az anyagiakra, amelyet 700 korona átlagon eladott 7 drb bikája után nyert.

Úgy látszik, a tenyésztés jó és hálás talaj Orosz Lajos gazda ambíciójának. Hic Rhodus hic salta.

Munkásságától csak az itt bemutatott eredmények fokozása várható.

Bárczay Gyula tiszaburai tenyészeteinek bikái egy hosszú vasúti szállítás után lettek kiállítva. Jellemző e tenyészetre, hogy ott ütötte fel tanyáját, a hol a tarka marha világa van.

Eredetileg anyaga innen mitőlünk vándorolt ki a Tisza mellé, honnan vissza hozva, mienkhez méltóan fejlődött egyedeiért érte Karcsu bikája által a IV. díjjal való kitüntetés.

Tenyésztőjének következetessége és szíves kitartásáért még sok eredményt rejthet a tenyészet számára a jövő.

Ugron Zoltán fiátfalvi tenyészete, miután abból a java anyagot a vásárlók gyorsan szét hordták, az itt megjelent egyedekkel nem tudta magát kellően képviselni. Nem kell ezt félre érteni. Mi szerettük volna e tenyészetet magában látni, ahol már többször láttuk.

Ezért csak gyakorlatias dolog volna, hogy a tenyésztő a megvásárolt kiváló egyedeinek átadását e kiállításig függőben tartaná. Rigó bikája VI-ik díjat nyerte.

Dr. Gyarmathy Dezső homorod-st.-páli tenyészete bemutatott egyedeiért dicséret oklevelet nyert. E tenyészet, mely a tenyészállatok bő abraktakarmány útján való súlyemelését el-

lenzi, jó csont-állapottal jelent meg a bemutatáson.

Kistenyésztők által bemutatott bikák közül I-ső díjat Fodor Mózes héjasfalvi 2 éves Bibor bikája vitte el. II-ik díj Vörös Lajos fiátfalvi tenyésztő Fickó nevű bikájának lett oda ítélve, III-ik díjat Nagyobb Mihály fiátfalvi Bodor bikája, IV. díjat Boér János Jám-bor, V. díjat Deák Gergely küsmödi lakós Csátár nevű bikája nyerte el.

Dicséret oklevelet nyertek Máthé Pál és Oláh Antal kiállított bikái.

Községi bikák közül I-ső díjat Betfalva község nyerte. Bikája, mely Bárczay tiszaburai tenyészeteiből való, e tenyészet szép reprezentálója. II-ik díjat Székelykeresztúr község, III-ik díjat Szt. Ábrahám. VI. Szent-László község bikája nyerte.

Kistenyésztők borjas teheneikért I-ső díjat Bartha Mózes ujszékelyi, II. Gálfalvi János gagy, III. Farkas Ferenc andrásfalvi, IV. Kiss Gergely székelykeresztúri, V. Fekete Sándor bögözi, VI. Lőrincz Miklós bögözi, VII. Gönczi János szt.-mihályi, VIII. Fekete Ferenc bögözi lakosok nyerték.

3 éves üszök díjazásánál I-ső díjat Mátéfi Ferenc kissolyosi, II. Hegyi Ferenc agyafalvi, III. Pál György kiskedei és a VI. díjat Ilyés Ferenc agyafalvi lakós.

Nagytenyésztők az 1903. évben kitűzött díj hiányában — üszöket nem állítottak ki. Természetes, hogy a mai kiállítás az üszökiállításnak a tavaly élvezettel szemlélt képét nem nyújthatta.

Hogy a jövőben e kép mégis mennyit fog változni, azt ma tudni nem lehet, mindazonáltal e vidék állattenyésztésének fejlettebb viszonyain még sok ideig képesek lesznek e terrenumot az erdélyi fehér marhának tisztán megtartani s az itt csoportosuló tenyésztők pedig ez irányt tovább tökéletesíteni.

De ha ez irány valóban törést szenvedne, úgy idejében legyenek készen az erdélyi fehér szarvasmarha tenyésztői és ragadják meg az alkalmat a nehéz igás lovak tenyésztésére, mert nagyon nehéz állapot volna, ha igás fehér ökrünk elvesztése földmivelésünket váratlanul találná.

—y.

EGYLETI ÉLET.

Közgyűlési meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet alapszabály-szerű **rendes közgyűlését** Kolozsvárt, 1904. évi március hó 27-én, vasárnap, délelőtt 10 óra-kor fogja saját helyiségében (Petőfi-utca 7. sz. emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató-választmány jelentése az egylet 1903-ik évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egylet 1903-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatban:
4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az 1904-ik évi költségeloirányzat megállapítása.
6. Határozat a Gazdasági Egyletek Országos Szövetségébe való belépés tárgyában.

7. A mult évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése.

8. A választmány által esetleg átteendő ügyek.

Kelt az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányának Kolozsvárt, 1904. évi január hó 14-én tartott üléséből.

Cs. Szabó József,
egyleti elnök.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.

— 1904. februárius 27. —

Elnökölt: Cs. Szabó József e. elnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.

Felen voltak: báró Jósika Gábor és báró Bánffy Ernő alelnökök, Benkő Mihály, báró Bornemissza Elemér, Cséser Lajos, Eöry Tivadar, Fodor Ferenc, Gruner Károly, Gyárfás Benedek, Jakab László, Lészai Ferenc, Molnár Sándor, Nagy Dezső, Matskásy Pál, Réti János, Sipos Gábor, Szász István, dr. Szentkirályi Ákos és Varga Kálmán ig.-vál. tagok.

Jegyzőkönyv hitelesítésére elnök — Gyárfás Benedek, Nagy Dezső és Varga Kálmán tagokat kérte föl.

1. Januárius 14-i választmányi ülés hitelesített jegyzőkönyve fölvastatván — tudomásul vétetett.

2. Miniszteri leiratok és felterjesztések során a) előadott a földmivelésügyi miniszternek 6690 sz. leirata, melyben a *hadsergelátás* ügyében március 14-én tartandó értekezletre az egylet megbízottainak kiküldését kéri — választmány Fodor Ferenc, Nagy Dezső, Tischler Mór és segédtitkárból álló bizottságot küldi ki azon útasítással, hogy javaslatot készítsen és a március 14-e előtt tartandó választmányi ülésen terjessze azt be.

b) a földmivelésügyi miniszternek 1141. számú leirata, melyben az egylet útján beszerzett kedvezményes lőpor kiadott mennyiségéről kér jelentést, olyan értelemben válaszoltatott meg, hogy ilyen lőpor a mult évben nem szereztetett be az egylet útján.

c) bejelentetik, hogy az elnökség a földmivelésügyi minisztertől egy tanító-mester kiküldetését kérte, akivel *fejési tanfolyamokat* lehetne rendezni a legjobb fejési módok megtanítására. Választmány e fölterjesztést jóváhagyó tudomásul veszi.

3. A kolozsvári gazdasági tanintézetnél megüresedett 2 *ösztöndíjas* helyre — választmány a tanári testület jelölésével egyezően Bedő Kálmán III. éves és Benedek Pál első éves hallgatót jelölte ki.

E tárggyal kapcsolatban bejelentetik, hogy a földmivelésügyi miniszter az időközben megüresült három ösztöndíjas helyet az egylet kijelölése alapján töltötte be. — Tudomásul vétetett.

4. Bejelentetik, hogy az *erdélyrészi gazdasági egyesületek között szellemi kapcsolat* létesítése végett az E. G. E.-nek azokhoz intézett javaslatát a szolnok-dobokamegyei gazdasági egylet öt évi időtartamra, a Kézdivásárhely és vidéke gazd. egylete változatlanul elfogadta, az Erdélyi Szász Gazdasági Egylet üdvözlő és tágabb formában szintén elfogadja, a Torda-Aranyosmegyei gazdasági egylet nem fogadja

AGRARIA

magyar gépforgalmi
részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen téglyacéleletek.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított azél-ekelő.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut. 2. Sürgönyeim: „Agraria” Budapest.

Tiszta acélanyag
s a j á t
hámorainkból.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajművelő-gepeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás során legelső rangú magyar gyártmány, föllétezőbb idegen gyártmányoktól is.

el. — Jelentést az igazgató-választmány örömmel veszi tudomásul és megbizta az elnökséget, hogy az ezzel szükségessé váló kiadásokat a javaslat és a költségvetés alapján folyósíthassa.

5. Egyleti titkár előadja a Gadasági Egyesületek Országos Szövetségének folyó évi január hó 13-án kelt átiratát, melyben a *Szövetségbe való belépésre* szólítja föl az egyletet, Indokolás kíséretében azt a javaslatot terjeszti elő, hogy:

az egylet a *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségébe* 1904. ésszétől kezdve lépjen be s a belépés végleges elhatározása érdekében az idei közgyűlésnek javaslat tétessék. Többek hozzászólása után igazgató-választmány a javaslatot elfogadta.

6. Bejelentetik, hogy a kézdívásárhelyi és hétfalusi székelytársaságok a székelykiállítást helyeslő és támogatásukról biztosító átiratokat küldtek. — Tudomásul vétetett.

7. Kettes községnek a folyó télen rendezett háziipari tanfolyamért küldött köszönő irata — tudomásul vétetett

8. Egyleti titkár bejelenti, hogy Kolozsvár város 1998. idei sz. alatt arról értesíti az egyletet, hogy a Petőfi-utca 11. sz. telekre vonatkozó rendelkezési jogot a vallás és közoktatásügyi miniszter még nem bocsájtotta vissza a város részére, további várakozást kér. — Tudomásul vétetik.

9. Ugyanő jelentést tesz a parcellázott telekből eddig eladott házhelyekről, mely szerint eladott eddig összesen 17 telek 27684 kor. 50 fil. árban. — Helyeslő tudásul szolgál.

10. A Magyar Védő Egyesület kérésére — igazgató-választmány határozza, hogy az egylet abba rendes tagnak belép.

11. Az Erdélyi Falka-Vadász Társaság a minden évben versenydíjakra kiadni szokott 300 koronát kérte a folyó évi versenyek díjára is kiutalványoztatni. — Igazgató-választmány ezen összeg kitalványozását határozza.

12. A választói kosárfonó szövetségnek 200 koronányi segély, vagy üzletrész adására irányuló kérésére — igazgató-választmány azt határozza, hogy 200 K. értékű üzletrészt jegyez, de igényt tart arra, hogy a szövetség igazgatóságába két egyleti tag beválasztassék.

13. Schottola Ernőnek a cséplőgépekhez elrendelt kötszereket tartalmazó mentőszekrény terjesztésére vonatkozó kérésére — igazgató-választmány azt határozza, hogy azoknak propagálását a hivatalos lapra bizza.

14. Gyümölcsészeti miniszteri biztos fölhívása a düsseldorfi kertészeti kiállításon való részvétel ügyében — a hivatalos lapban való közzétételre utaltatik.

15. Egyleti tagul belépett Orosz Lajos szt.-erzsébeti lakos — tudomásul vétetik.

16. A heremagtisztító raktári bizottság február 25-én tartott ülésének határozatából egyleti s.-titkár a következő javaslatot terjeszti az igazgató választmány elé:

1. A kolozsvári magvizsgálás és heremagtisztítás ügyforgalmának emelkedése miatt kérelmeztessek a minisztertől, hogy a kolozsvári magvizsgáló állomás személyzetét egy ólomzárolásra is jogosított szakközeggel egészítse ki, hogy az ólomzárolás fönnakadást a heremagtisztító raktárban és az egyes gazdáknál és kereskedőknél ne szenvedjen.

Továbbá a folytonosan terjedő arankára, a mind gyakrabban mutatkozó nagyszemű arankára való tekintettel még a következőket is:

2. Fölterjesztés intéztessek a földmivelésügyi miniszter úrhoz és abban kérje az egylet, hogy az 1894. XII. törvényciknek azon része, mely a földön való arankairtást rendeli el, a

jövőben szigorúbban hajtassék végre s ezen célból

a) a községi előljáróságok minden évben a minisztertől vett rendelet alapján tudassák a gazdákkal az arankairtás módját és a törvénynek az arankairtást elrendelő szakaszait;

b) a községi előljáróság két megbízott tagja évenként legalább kétszer köteleztessek a löherés földek, vagy azok egyrészének bejárására s az arankairtás körül észlelt mulasztások megbüntetésére;

c) a községi mezőőröknek a befolyó büntetéspénzekből jutalomadjak adassanak;

d) ezen intézkedéseknek a községek által való szigorú foganatosítását a főszolgabírák feyelmi vizsgálat mellett legyenek kötelesek ellenőrizni és felügyelni.

3. A miniszter úr tanulmányoztassa a nagyszemű arankafajta behozatalának körülményeit, tenyésztési viszonyait és irtási módjait, illetve az utóbbiakat illetőleg tett tanulmányok eredményét tésse közzé.

4. Hogy főleg a kiskereskedelem által különösen kisgazdáknak arankás mag vetés céljából el ne adassék

a) 100 kilogrammon aluli mennyiségű löhere- és lucernamag is csak állami plombbal el látott és ki nem bontott zacskókban legyen áruható;

b) ezen intézkedés végrehajthatására az ólomzárolató kívánságára a plomblozás 100, 50, 25, 10 és 5 kilós zsákokban is történjék.

Igazgató-választmány a javaslatot azzal a módosítással fogadja el, hogy a 2. pontban a büntetésekre vonatkozó részt — miután az a törvényben úgyis benn van — ki kell hagyni.

17. Az O. M. G. E. fölhívja az egyletet, hogy kiküldötteti által vegyen részt az általa március 5-én rendezendő szakosztályi ülésen, melyen az *állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló törvény és annak alapján kiadott állategészségügyi és állatforgalmi rendeletek reviziója* kerül tárgyalás alá. Igazgató-választmány azt határozza, hogy március 2-án értekezletet tart, melyre a gazdákat — még nem egyleti tagokat is — meghívja s az ezen értekezleten elfogadott javaslatokat kiküldötteti, Jakab László, Sipos Gábor, Barcsay Domokos, br. Bornemiszsa Elemér és egyleti titkár által fogja az O. M. G. E. szakosztályi ülésen előterjeszteni!

Ezen tárgynál *Jakab László* igazgató-választmányi tag már most indítványozza, hogy az állategészségügyi rendészetnek a gazdák javára való módosításával kapcsolatosan kérje az egylet, hogy azon állattartók, akik az állategészségügyi intézkedéseket tudatosan megszegik és czáltal gazdatársaiknak roszhiszeműen károkat okoztak, ezen károkért anyagi felelősséggel illettessenek. — Igazgató választmány ezen indítványt is a márc. 2-i értekezletre utalja.

18. Elnök indítványára — igazgató-választmány határozza, hogy a kereskedelmi minisztertől szállítási kedvezményt fog kérni azon szarvasmarhaszállítványokra nézve, melyeket az E. G. E. védnöksége alatt álló kereskedelmi társaság használatoként a Királyhágón tulra visz ki s melyeket tenyésztőktől szerez be.

19. Bemutattatik a kolozsvári állattenyésztési felügyelőnek a községi előljáróságokhoz intézett körirata, melyen a kedvezményes áru tenyészanyag beszerzési módzatait tudatja. — Igazgató-választmány azt határozza, hogy a körirat tartalmát a hivatalos lapban fogja a gazdák tudomására hozni és egyébként is pártolni fogja ezt az intézkedést.

20. A Vidéki Sörtözők Egyesülete és a Pátria Irodalmi vállalat közgyűlési meghívóit — igazgató-választmány tudomásul veszi.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület választmányi gyűlése februárius hó 29-én, Désen tartatott meg.

Jelenvöltek: Szánthó Károly egyesületi alelnök mint elnök, Éber Ernő egyes. titkár előadó, Szász Ferenc, Barra Mózes, Darkó Lajos, Vajna István, Tarsoly Zoltán, Karácsony Sándor, Veress Béla, Szövérfy Lőrinc egyesületi tagok.

A tárgysorozat rendjén:

1. Egyleti titkár felolvassa a mult évi működésről szóló és a közgyűlés elé terjesztendő jelentést, — melyet az igazgató-választmány a közgyűlés elé terjeszteni határoz.

2. Az 1903.,ik év pénztári forgalmáról szóló jelentést

2840.47 K. bevétellel

2813.83 > kiadással és

26.65 K. maradvánnyal — választ-

mány a közgyűlés elé terjeszteni határozza.

3. Az 1904. évre szóló költségelőirányzat többek hozzászólása után

2682.16 K. bevétellel

2390.— > kiadással és

292.16 K. maradvánnyal állapítat-

tik meg.

4. *A nem okleveles gazdatisztek vizsgálati ügyénél* választmány a következő határozatot hozta:

1. Az egyesület helyesli a földmivelésügyi miniszternek azon szándékát, hogy egy gyakorlati vizsgálat letétele után a nem okleveles gazdatisztek az okleveles gazdatiszteknek biztosított és az 1900: XXVII. 25. § ban tőlük elvont jogokban is részesíti.

2. Szükségesnek tartja kimondani, hogy ezen vizsgálatra csak 4 középiskolát végzett és 10 évi gyakorlattal bíró olyan gazdatisztek bocsáttassanak, akiknek megfelelő társadalmi állását az illető vidék gazdatiszti egyesülete igazolja.

3. A vizsgálat teljesen gyakorlati kérdésekre szorítkozzék és csak szóbeli legyen.

4. A vizsgáló-bizottságban a gazdatagok éppen olyan számmal legyenek képviselve, mint a szaktanárok és minden országrészre nézve külön gazdatagok neveztesse ki a bizottságba.

5. A gazdatagok közül minden bizottságba egyet az ottani gazdatiszti egyesület küldjön ki.

6. Kéressék föl a miniszter, hogy a vizsgálati tervezetet és a vizsgálati szabályzatot előleges véleményadás végett egyesületünknek is küldje meg.

7. 25 éve szolgáló és 4 középiskolát végzett gazdatisztek a vizsgálat alól föl legyenek mentve.

8. A vizsga díjtalan legyen.

5. Elhatározta választmány, hogy a földmivelésügyi minisztertől kérni fogja az Országos Gazdasági Munkáspénztár azon igazgatósági határozatának megváltóztatását, mely az 5-nél több tagsági könyv váltásánál nem ad helyet a várakozási idő beszámíthatóságának.

VEGES KÖZLEMÉNYEK.

Állattenyésztési értekezlet Székely-Keresztúron.

Február 29-ére, a keresztúri bikakiállítás napjára, értekezletre hívták az erdélyrészi tenyésztőket: *Sperker Ferenc, Somogyi Albert és Orosz Lajos.*

Az értekezleten jelen voltak: *Sperker Ferenc, br. Rothenthal Henrik, Somogyi Albert, Szász István, Lickl Károly, Vásárhelyi Árpád, Meiszner Ernő, Aubin Károly, Lészay Ferenc, Bárczay Gyula, Koncz Ármán, Koós Mihály,*

Szőlők rigolozását gőzekével

70-80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

1297

Timár János
Maros-Szent-Királyt.

A gőzeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakkó, Czelná, Sárd szőlőhegyeiben.

Dorner Béla, Ugron Zoltán, Gyárfás Endre, Orosz Lajos, br. Jósika Gábor, Kese Lajos, Tokaji László, Hollaky Ártur, Imreh Béla, Gajdáczy Jenő, Szabó T. Károly, Licht Gyula, Zonda József, Brüll Adolf, Gálffy Kálmán, Demeter Lőrinc, Pálffy Jenő, Ábrahám Lajos, Oláh Antal, Máthé Pál, Szabó István, Jaeger F. József, Balássy Sándor, Domokos Andor, dr. Jankovich Pál, Hlatky Miklós, Jakabházy Samu stb.

Az értekezletnek, melyen Gyárfás Endre elnökölt, egyetlen tárgya volt: az erdélyi magyar fajta szarvasmarha fenntartása és fejlesztése érdekében kifejtendő akció.

Báró Jósika Gábor, az E. G. E. alelnöke magas tudásra és dús gyakorlati ismeretekre valló előadást tartott az erdélyi magyar fajta szarvasmarha előnyeiről, tenyésztésének történetéről és összehasonlítva azt a nyugati fajtákkal, arra a következtetésre jutott, hogy — ha a nyugati importra fordított sok évi kormányalozatnak csak egy részét is a mi hazai fajtánk fejlesztésére fordítottuk volna, ma volna teljesen versenyképes fehér tejelő és húsmarhánk s nemcsak egészség és igaképesség dolgában volna első helyen a mi fajtánk.

Nagyszabású vita indult meg ezután egy indítvány szövege körül, mely az E. G. E.-hez intézendő felszólítást tartalmazta. A vitában részt vettek: Ugron Zoltán, Orosz Lajos, Sperker Ferenc, Koós Mihály, Hollaky Arthur, Somogyi Albert, Tokaji László és mások.

Végeredményül az E. G. E. igazgató-választmányához intézendő következő beadványt fogadta el az értekezlet:

Méltóságos Elnök Ur!

Az erdélyi magyar fajta szarvasmarha-tenyésztés fejlesztése érdekében folyamodunk Méltóságod útján az »Erdélyi Gazdasági Egylet« tisztelet választmányához támogatásért.

A Székely-Keresztúron folyó évi február 29-én megtartott országos jellegű tenyészbiakiallítás és vásár alkalmából egybegyűlt bíróságok és tenyésztők, valamint székelyföldi kisgazdák, értekezletté alakulva, egyhangú határozattal azon meggyőződésnek adtak kifejezést, hogy úgy országos közgazdasági valamint általános mezőgazdasági szempontokból szükséges és hasznos az erdélyi magyar fajta szarvasmarhának fenntartása és keverésektől mentesített eredeti fajtisztaságában való tenyésztése; mert ezen szarvasmarha fajta úgy az igavonó képesség tekintetében, valamint a tudóvészszel szemben erősebb ellenállásra képesítő szervezete folytán kétségtelen előnyökkel bír a nyugati fajta szarvasmarha felett.

Azonban fennforog az a veszély, hogy az erdélyi részek azon vidékein is, ahol az erdélyi magyar fajnak tenyésztése és fejlesztése az utóbbi évtizedekben folytatott okszerű és tervszerű tenyésztési irányzat követése folytán határozott fellendülést nyert; a nyugati fajta szarvasmarhának párhuzamos irányú tenyésztése az erdélyi magyar fajta eredeti tisztaságát keveredés útján a köztenyésztésben megrontja és elkorcsosítja. Az erdélyi magyar fajnak létét fenyegető eme veszély elhárítására az »Erdélyi Gazdasági Egylet« tisztelet választmányához folyamodunk azzal a kéréssel:

Méltóztassék a fennforgó tárgy beható megvitatása után a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter úrhoz benyújtandó, szakszerűleg indokolt emlékiratot szerkeszteni, mely kimutassa s érvekké bizonyítsa azt, hogy az erdélyi magyar fajta szarvasmarhának további fenntartása, fejlesztése s eredeti fajtisztaságában való okszerű tenyésztése és ezen tenyészirányzatnak támogatása szükséges és hasznos az erdélyi részek mindazon vidékein, hol az jelenleg is a köztenyésztésben tenyésztetik s ennélfogva a jelzett vidékek területein a nyugati fajnak a köztenyésztésben való párhuzamos tenyésztése, az elkorcsosulás veszélyére való tekintettel káros — s ezért a tenyészkerületek fenntartása a jövőben is szükséges.

Végül tisztelettel kérjük, méltóztassék az emlékiratot mindazon erdélyrészi földbirtokosok és tenyésztők, valamint kisgazdák meg-

vásával, kik az erdélyi magyar fajta szarvasmarha tenyésztése iránt érdeklődnek, küldött-ségileg földművelésügyi miniszter úr Ó Nagyméltóságához benyújtani.

Kiváló tisztelettel:

Székelykeresztúron, 1904. február 29-én

Sperker Ferenc,
Somogyi Albert,
Br. Rotthenthal Henrik,
Aubin Károly,
Lészay Ferenc,
Bárcsai Gyula,
Koncz Armin,
Koós Mihály,
Dorner Béla,
Ugron Zoltán,

Gyárfás Endre,
Orosz Lajos,
Br. Jósika Gábor,
Oláh Antal,
Máthé Pál,
Szabó István,
Jaeger F. József,
Balássy Sándor,
Domokos Andor,
Dr. Jankovich Pál,
Jakabházy Samu.
Udvarhelymegyei gazdasági egylet nevében:
Hollaki Arthur.

Kedvezményes tenyészállatok beszerzése.

A kolozsvári m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelőség a községi előjáróságokhoz intézett köriratában tudatja, hogy a földművelésügyi Minister az állattenyésztés országos érdekeinek támogatására, az 1904. évre ezen felügyelőség rendelkezésére bocsátott 80.000 kor. hitel felhasználását a kolozsvári állattenyésztési felügyelői kerülethez tartozó Kolozs, Maros-Torda és Torda-Aranyos vármegyékre nézve a következőképp szabályozza:

A felügyelőség saját hatáskörében engedélyez a hozzá megfelelően felszerelt kérésekkel forduló községeknek **tenyészbiákat és tenyészkanokat 5—10—15%-ig terjedhető árkedvezményrel és három félev alatti részletfizetés ellenében.** Ennél magasabb árkedvezmény jövőre egyáltalában nem adható. A beszerzési módokat a következők:

A községi előjáróság által szabályszerűen felszerelt és a felügyelőséghez benyújtott kérésre a felügyelőség azonnal engedélyezi a kérelmezett tenyészbiát avagy tenyészkanat és a menyinyiben a község előjárósága nem jelölte volna meg már kérésének benyújtása alkalmával azon tenyészanyagot, a honnan hiányzó apaállatját beszerezni óhajtáná, a **tenyészbiákra** vonatkozólag (akár szarvasmarha, akár bival) a felügyelőség jelöli meg azon **tenyészanyagot**, a melyekből a község kiküldöttjei szabadon választhatják ki szükségelt bikájukat, a **kanok** pedig rendszerint minden további nélkül megküldetnek kezdeményes szállítási díjtételek mellett a legközelebbi vasuti állomásra, valamely állami, vagy hirnevesebb magán tenyészettől. Az felügyelőség által kiosztott **bikák** a nyújtott kedvezményen kívül **egy év tartamára** mindennemű elhullás és kényszervágás esetére **biztosítva** vannak.

Tenyészkosok kedvezményes áron való engedélyezése szintén a felügyelőség útján, de minden esetben a miniszterhez czimezve kérelmezendő és megjelölendő az óhajtott kedvezmény nagysága, mely azonban 20%-nál magasabb nem lehet, valamint a kívánt kosok színe és fajtája.

A **baromfitenyésztés** emelése céljából himnemű **lud, pulyka, kacs** és **tyukféle** fajbaromfiak osztatnak ki, de csak oly községbe, ahol az összes tenyésztők elhatározzák magukat ezen tenyésztési ág nemesítésére és a kapandó fajbaromfiakért cserében felajánlják jelenlegi közönséges him baromfiakat.

Oly előnyök és kedvezmények ezek, a melyek kihasználását méltán elvárhatjuk a községi előjáróságoktól, mert ezek lehetővé teszik azt, hogy az **1894-iki évi XIII. t. cz. alapján szerkesztett vármegyei állattenyésztési szabályrendeletben** az anyaállatok számához mérten előirt mennyiségű apaállatokat a saját jólfelgott érdekükben jutányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett és a legjobb tenyészanyagból szerezhessek be.

Megjegyzni azonban a felügyelőség, hogy

tekintettel a rendelkezésére bocsátott hitel korlátolt voltára, csak azon irányú kérések tehet eleget, amelyek megfelelő időben és pedig legkésőbb március hó végéig fognak benyújtatni.

XIV. bikakiállítás és vásár Désen.

Február 29-én volt a szolnok-dobokamegyei gazdasági egyesület által minden évben nagy ügyességgel rendezni szokott bikakiállítás és vásár, amely az idén is nagyon élénk volt és a bíráló-bizottság véleménye szerint a fölhajtott tenyészanyag lassan bár, de folytonosan javul.

Felhajtatott Szolnok-Doboka vármegyéből 61 darab $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ éves, 57 drb. $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ éves és 15 drb. $2\frac{1}{2}$ évesnél idősebb és végül 21 drb. idegen megyéből származó, összesen 154 drb. bika. A Szolnok-Dobokavármegyéből származók közül díjazva lett 20 drb. összesen 1000 koronával.

Díjat nyertek **1 éves bikákért**: Balás Sándor árpástói lakos 90 koronát, Hadnagy Domokos rettegi lakos 80 koronát, Pap Dániel oláhbojtai lakos 70 k., Rusz László kosarvári lakos 60 k., Papp Miklós rettegi lakos 50 k., András István felőri lakos 40 k., Márton Marci dési lakos 30 k., Járai Márton sajóudvarhelyi lakos 20 k., Hadnagy Domokos rettegi lakos 10 k., Molnár Dénes bacjai lakos 10 k., Kocsis Lajos felső-tóki lakos 10 k., Tarta György felőri lakos 10 koronát. **Két éves bikákért**: Oltyán Kosztán cserneki lakos 100 k., Gál György felőri lakos 90 k., gróf Wass Béla szentgothárdi lakos 80 k., Bozsor Mitru kapjoni lakos 70 k., gróf Teleki László Gy. k. lonai lakos 60 k., Kápel Samu felőri lakos 50 k., Mátyás György galgói lakos 40 k., Müller Mihály dési lakos 30 koronát.

A vásár sikerében osztoznak gróf Kornis Viktor, a gazdasági egyesület érdemes elnöke, aki a bikakiállítás és az ugyanakkor kiosztásra került cselédjutalmazási díjakat buzdító beszéd kíséretében adta ki és Szemmary József, az egyesület tevékeny, fáradhatatlan titkára.

— **Sörfőzők gyűlése.** Mult vasárnap — február hó 28-án tartotta meg évi közgyűlést az országos (kőbányai) sörgyárosok egylete (talán kartellje?) s ugyanakkor a „vidéki sörfőzők egylete“ is. Csak kuriozumból regisztráljuk, hogy míg ez utóbbi egylet a sörkiszérlési komlókiszérlési állomás szervezetéről tárgyalt s arról, miként lehetne a hazai komlóhoz közelebb hozni a magyar sörgyárosokat, addig a 4—5 nagy budapesti milliós vagyonnal rendelkező sörkirály-kartell legélénkebben azt tárgyalta, hogy a pénzügyi kormány által 2 évre megígért söradópótlék-kedvezmény — az esetben, ha törvényenyé válik — már az elmúlt évekre is folyósíttassék! Bennünket azért érdekel mindkét irányzat, mert valamennyi eszme az Erdélyi Gazdasági Egylet által 1902. február havában rendezett komlós-értekezleten került először napirendre: s már akkor is az ajánlatot a söradópótlék-kedvezmény jogosultságául: ha az igényt tartó sörgyár magyar komlót és árpát használ fel.

— **Védekezés tyukpestis ellen.** A földművelésügyi miniszter a tyukpestis nevű ragadós baromfibelegység elterjedésének megakadályozása céljából körrendeletet adott ki, melyben a baromfikolera ellen való védekezésről tavaly kiadott rendelet határozmányait a tyukpestis esetére is kiterjeszti. A szóban forgó rendelet a hivatalos lap legutóbbi számában jelent meg.

— **160.000 korona a szarvasmarhatenyésztés céljaira.** A földművelésügyi miniszter egy-egy vidék elhanyagolt szarvasmarhatenyésztésének fellendítése érdekében az országos szarvasmarhatenyésztési alaphoz 4 százalékos kamatra 3—5 évi részletfizetésre az alábbi kölcsönöket utalványozta: Hunyad vármegye részére 60, Aradnak 40, Vasnak 30 és a felvidéki megyéknek 60 ezer koronát. Ezen kedvező kölcsönből kizárólag kisgazdáknak szereztek be jófajta üszöket és teheneket.

— **Románia mezőgazdasága.** A román statisztikai hivatal kimutatása szerint 1903. évben Romániában 943.631 mezőgazda volt, akik közül 3727 száz és több hektár, 930,904 száznál kevesebb hektár területen gazdálkodott. Búza 1.605,657 hektáron (taval 1.486,485) termelt 25.917,615 hl. (26.859,886), ami hektáronként átlag 16,2 hektoliternek felel meg (18,1). A búzatermés 20.501,976 q. volt. Rozs 158,019 hektáron (172,816) termelt 2.517,798 hl. (2.452,150), átlag hektáronként 15,9 hektoliter (12,2). Árpa 530,895 hektáron (548,780) termelt 10.471,888 hl. (8.694,027), átlag 19,7 hektoliter (17,1). Zab 426,728 hektáron termelt 11.067,155 hl. átlag 25,9 hl. Tengeri 2.072,075 hektáron (2.181,860) termelt 28.287,760 hekt. (24.120,700), átlag 13,7 (11,1) hl. Romániának két év óta kedvezőtlen tengeri termése volt, ami annál rosszabb, mert a parasztságnak a tengeri a főtápláléka. Cukorrépa 10.683 hektáron (6215) termelt 2.080,840 q. (1.308.360), hektáronként 194,8 (taval 210,6) q.

— **Ló- és gazdaság-tulajdonosoknak és turistáknak.** A számos kiténtetést nyert s számtalan udvari és urasági istálló-mester által, valamint a mezőgazdák és a nagy közönség részéről is általánosan elismert kiténtése a Kwizda-féle állatgyógyászati készítményeknek, nevezetesen a Kwizda-féle szabad. Restitution-fluid és a Kwizda-féle szabad gumi dörzskötők lovak részére, ezen cégnek 1853. óta folyton növekedő megrendelő kört teremtett. Ezen cégnek nincs is más törekvése, mint az, hogy az állatpolás céljaira csakis jónak bizonyult készítményeket juttasson kereskedelembé. A Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor, a Kwizda-féle szabad. Restitution fluid lovak részére, a Kwizda-féle szabad. gumi dörzskötők lovak számára, tartoznak első sorban ezen cég egyhárgulag dícsért készítményei közé. A turisták és kerékpárosok által különösen kedvelt cikk a „Kigyógyógyel” ellátott Kwizda-féle „Turista-fluid” (erősítő bedörzsölésre). A régi jó hírnevű Kwizda-féle állatgyógyászati készítményekről igen szépen illusztrált katalógus, melyben a lósport és különösen a gumidörzskötők minden nemei is be vannak mutatva, kívánatra az intézet által díjmentesen megküldetnek.

— **Mikrosol fertőtlenítő szer gazdasági üzemek részére.** Gazdasági körök kivétel nélkül kedvező ítéletet igazolják, hogy Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárak által előállított Mikrosol tejszűrés, szeszgyárakban, pincelhelyiségekben, lakóházakban, istállóknak stb. az oly kellemetlen penész- és gombaképződések, falmállás, fagomba és dohos levegő megszüntetésére rendkívül hatásosnak bizonyult. Mikrosol penészképződések ellen való erős hatásánál fogva, az ezek okozta nedvességet is eltávolítja. — Tehát elég alkalom kínálkozik ezen, a valódi szükségletnek megfelelő gyártmány alkalmazására, annál is inkább, mivel feldolgozása nagyon egyszerű. Egyébként mindenkinek szívesen szolgálnak bővebb felvilágosítással a Mikrosol egyedül előállított: Lutz Ede és Társa, festékgyárak, Pozsony. (1036. II.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A Delaware szőlő bora. Nagy Gábor nagykágyai (u. p. Székelyhid), szőlőbirtokos egy amerikai direkt-termő fajta, a Delaware után — bort szűrt, melynek egy mintáját szerkesztőségünkhez beküldve, azt kóstolás után igen jónak és teljesen asztalképesnek találtuk. A tavalyi termésű bor édes, zamatos és dús szesztartalmu ital, melynek megismerését és termelését mindenkinek ajánljhatjuk.

«Tatar»-nak. A posta tévedése folytán csak a napokban megkapott levelében említett tagosítási eset annyira érdekes és figyelemreméltó, hogy kérjük, tessék az ügy állását részletesen leírva azt minél előbb az Erd. Gazd. Egylet titkári hivatalához címelve beküldeni és szakosztályunk azt tárgyalás alá fogja venni s a mit lehet, meg fog tenni.

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvárt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50

évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémmelkötvények

A Nagyszebeni Földhitelintézet
törlesztéses jelzálogkölcsönöket ad

2000 K.-tól kezdő összegekben, mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő:

A.	1. 10 évi törlesztésre félévenként	K. 65.04 f.
	2. 20 " " " " " "	K. 41.75 f.
	3. 30 " " " " " "	K. 34.79 f.
	legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.	
B.	1. 15 évi törlesztésre félévenként	K. 48.52 f.
	2. 25 " " " " " "	K. 36.57 f.
	3. 35 " " " " " "	K. 32.05 f.
	legkisebb kölcsön 5000 korona.	
C.	1. 30 évi törlesztésre félévenként	K. 32.92 f.
	2. 40 1/2 évi " " " "	K. 29.69 f.
	3. 50 évi " " " "	K. 28.22 f.
	legkisebb kölcsön 10.000 korona.	
D.	1. 50 évi törlesztésre félévenként	K. 26.11 f.
	legkisebb kölcsön 30.000 korona.	

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsönfolyamodványok az alulírtakhoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad:

Erdélyi erdő-faanyag és bányagynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Segéd-szerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

Szekula Akos
vezérfelügyelő (1003.)

Bajor I.
angol férfi-szabó műtermében
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-
tér sarkán, Hutz-ház, bejárat Wesse-
lényi-u. felől — a legújabb minták
szerint és legjobb szövetelekből rind-
kívül jutányosan vállalatunk utcazi
és díszöltönyök, valamint
sport, vadász és
gazdasági ruhák!
120

Vetési célra

termelt és kezelt 98% csiraképesseggel bíró — klimatikus viszonyaink között bőtermőnek bizonyult —

„Hanna” árpa

50 kilónként 6 korona 80 fillérért,

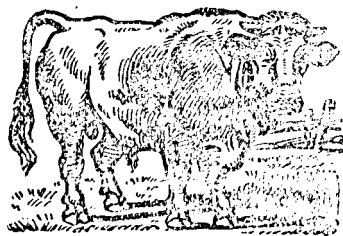
„Duppau” zab

50 kilónként 5 kor. 50 fillérért kapható készpénzfizetés vagy utánvétellel

László László és Gyula

gazdaságából
Nagy-Iklódon. 1303

„Grand prix”-vel kitüntetve az 1900. évi párisi világkiállításon.

KWIZDA
korneuburgi
marhatáppora.

Étvágygerjesztő szer
LOVAK, SZARVASMARIHÁK és JUHOK
részére.

50 év óta alkalmaztatik a legtöbb istállóban étvágy hiánya, rossz emésztés esetén, a tej megjavítására, a tehének tejszolgálmányának szaporítására.

Ára dobozonként 140 kor., féldobozonként 70 fillér.

Igazi csak az itt látható védjeggyel.

Ábrákkal ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, rom. kir. és bulg. fej. udvari szállító,
kerületi gyógyszerész, **KORNEUBURGBAN, Bécs mellett.**

1291. II

Az 1900. évi párisi világkiállításon „grand-prix”-vel kitüntetve.

Kwizda
Restitúciófluidja

cs. kir. szab. mosóvíz lovak számára.
Ára üvegenként 280 kor.

40 év óta udvari istállóknak, a katonaság és polgárság nagyobb isfállóiban alkalmaztatik nagy utak előtt az izmok erősítésére és azok után újból való megerősítésére; a lovakat trainingben legkiválóbb szolgálatokra képesíti. Csak az itt látható védjeggyel igazi. Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi gyógytárában és droguerijában. Ábrákkal ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár:

Kwizda Ferencz Jánosnál.

osztrák-magyar cs. és kir. rom. kir. és bulg. fej. udvari szállító. (1291. III.)
kerületi gyógyszerész, **Korneuburgban, Bécs mellett.**

KASS ANTAL

aranyozó üzlete Deák F.-utca 9. sz.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket, tükörkereteket, Consolokat, szalon-asztalt,

függöny-tartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban teletősség mellett.

*Régi keretek újbolí aranyozását jutányos árban készíti el. Továbbá templom-aranyozásokat új oltár készítését, rajz szerint, régi oltárok újbolí aranyozását a legjobb esiszolt arannyal jutányos árban, felelősség**mellett elvállal. Oltár gyertyatartókat, feszületeket, jó tiszta, tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállal.*

Becses megrendeléseit kérve,

teljes tisztelettel

Kass Antal
aranyozó.

1270

**Seitz-féle
asbesth-szűrő**

mindenféle nagyságban

**Seitz-féle
mótor-szivattyuk,**

Seitz-féle

kézi-szivattyu,

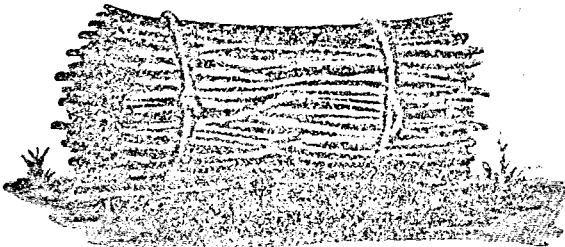
szállít próbára:

SEITZ THEO,
BÉCS I., Wollzeile 16.

pinczegazdasági gépgyára.

Telefon szám: 2797. 1281

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

**Eladó biztos
szőlőoltás.**Ripária alanyon még 5000 darab fajtiszt, jól fort, teljesen beérett, államilag is megvizsgált **sima zöld szőlőoltásom van eladó jelen tavaszi ültetésre.** Fajok: olasz rizling, jardován, leányka, furmint (erős inu), fehér és piros bakator, ezer darab csemege (fehér és piros chachelasse).

A csemege, olasz rizling, jardován, leányka százanként 6 frt 50 kr., a többi 6 frt. — 4600 drb. sima I. osztályu riparia alanyvessző is van elada, ezre 6 frt.

Czim: **K. Nagy Elek** ev. ref. pap, Bogdánd Szilágymegye.

1305

Röck István, Budapest

I. BUDAFOKI-ÚT,

gőzgép- gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT**GOZGÉPEKET:** fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound-és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck-féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.**LOKOMOBILOKAT:** kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánal.**GOZKAZÁNOKAT:** forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat.**SZIVATTYUGÉPEKET:** Worthington és más rendszerek.**VIZMŰTELEPEKET** és csatornázásokat.**GOZMALOM** berendezéseket a legújabb kivitelben.**TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET.****TELJES HŰTOTELEPEKET ÉS JÉGGYÁRAKAT** szabadalm. ammoniák rendszer szerint.**OLAJMALMI** és olajgyártási berendezéseket.**HYDRAULIKUS SAJTOKAT** különböző csövekkel.**BORSAJTÓKAT,** emeltyűs, — hidraulikus — vagy motorikus üzommal.**RÖCK ISTVÁN** gép-kazángyára, vas- és ércöntöde **BUDAPEST.**

1029

Beocsini Cémentgyári Unió

— Redlich, Ohrenstein és Spitzer. —

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

— ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG: —

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

— JÓTÁLLÁS: —

A normallaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdsáért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint
Országos Hirdetési Kalauz.

A kisbirtokosok által

sajátkezüleg, a legnagyobb gondnal, angolnyelven és rafiás eljárással készített kitűnő minőségű vagyoniilag szavatolt fajtisztá, I-ső rendű miniszteri szokvány-rendeletnek minden tekintetben megfelelő

szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas!

csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak!

Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reklamizott előhajtásos oltást messze felülmúlnak!

Chasselás, muskotály és más legkiválóbb csemegefajokból összeválogatott I-ső rendű **lugasgyűjtemény ára:**

(melyeknek megeredéseért és jóságáért felelőség vállalatik)

1. kis összeállítás 15 darab 5 kor. — 2. nagy összeállítás 30 drb 10 kor.

a) Borfajok:

Amerikai ripária portális alanyon oltott gyökeres fás és zöldolványok ára tavaszi szállításra:

Ezer drb.	200 kor.
Száz drb.	22 " 50 fill.
Tíz drb.	2 " 50 fill.

b) Csemegefajok:

Árak tavaszi szállításra értendők:

Ezer drb.	220-240 kor.
Száz drb.	25-30 "
Tíz drb.	3-5 "

Hazai szőlőfajok: — Filoxeramentes:

Szőlőkirály (Delaware)

A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai directtermő, melynek 25-26%-os cukor és szokatlanul nagy szesztartalma bora igen jó, hasonló a szomorodni másláshoz és maderához Silányabb kerti vagy homoki borok feljavítására. Gyengébb évbeli termések háziasítására nem lehet eléggé ajánlani. A delaware francia szigetről 17 évvel ezelőtt, közvetlenül az érmellékre portált ezen peronosporának ellent álló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s **borok királyának.** A jövő szőlőszet kiméltán nevezhetjük a cse. Mindenütt megterem úgy a homokon, mint a kötött agyagos, meszes, palás és nyirkos talajokban. Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megfordított, rendkívül (tartós, szívós zöldhajtása 1-20 hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinel fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákon, kerítések és házaink fala mellett s minden egyébre nem használható helyeken, mint

szőlőlugas tenyésztessék,

100 drbóll álló lugas-gyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona.

Borkirály! Mintabor 2 korona. (Delaware!)

Ripária portális telepek!

Nagymennyiségű ripária eladás!

Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok! palaczkokban úgy, mint hordókban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kivá. atra válaszbélyeg ellenében bővebb felvilágosítást vagy 1 korona utánvétel mellett minta bort küld:

Az Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint Országos Hirdetési Kalauz, Székelyhid. (Biharmegye.)

Épen most jelent meg!

Elkésett levelek. (Briefe die ihn nicht erreichten). Regény levelekben, a 65. eredeti kiadás után fordította Miklós Jenő. Ára remek kiállításban 4.80 kor., fényes diszkötésben 6 korona.

Rovetta, Gerolamo. A Montegu-pör. Regény, fordította Hravovszky Julia. — Ára 1 20 korona. — A jelenkor legjobb olasz írójának legújabb, igen szép műve.

Vértesi Károly. Éjféli nap országában. Utirajzok Svéd-országból 17 színes képpel vászon diszkötésben 4 kor.

Az előnyösen ismert utazó ezen legújabb műve a legközelebbi benyomásait örökíti meg igen élvezhető stylusával. 1251

Bakos Sándor. Elektromosság a gyakorlatban a legújabb felfedezésekig (Masconi) 148 ábrával. Ára 5 k., diszkötésben 6.50 kor. Katalogsr kívánatra ingyen és bérmentve!

Megrendelhetők:

Szilágyi Béla

könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

Temesvár 1891. Aranyérem! Singer Co. Debreczen 1894. Arany oklevél.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vársárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Nélkülözhetetlen háztartási cikk

a VIKTORIA-gyalu, mely egymaga pótolja a tök-, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglepő szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és kőrítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz előleges beküldésénél. VIKTORIA-gyalugyár BUDAPEST, 1233 Nagykorona-utca 11. szám. Viszon:elárusítók kerestefnek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:	
Alapítványok:	{ Korm. hozzáj. elemi ágazatban 400.000.— K.
	{ Alapítók 1.270.000.— "
Tartalékok	{ élet " 200.000.— "
	{ " " 254.972.72 "
	Összesen: 2.124.972.72 K.
1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. " " " " " "	59.782.36 "
1903. " " " " " "	109.331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj-arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013 az igazgatóság.

HUBERT J. B.

Cs. és kir. udvari szállító pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

Kishirdetek felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő
KIS HIRDETESEK.

Levélbéli tudakozódásokra [felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.]

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 koronáé, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetek számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Állást keresők.

Gazdatiszti állást keres
azonnali belépésre 37 éves, nős, az algyógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, aki eddigi működéséről igen jó referenciákkal bír. Közlebbiekre nézve az „Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület” titkári hivatala ad felvilágosítást.

Gazdatiszti állást keres
azonnali belépésre is 18 évi gyakorlattal bíró, a gazdaság minden ágában jártas, kitűnő bizonyítványok föltt rendelkező családos, óvadékképes gazdatiszt. Tudakozódások E. L. címe az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatalához intézhetők.

Különfélék.

Tavaszbuza vetőmag
eladó.

Kitűnő minőségű, bő termésű, rozsdának, megdülésnek az őszi búzánál sokkal ellenállóbb
Ára q-ként 18 kor.
Ozv. gróf Pejachevich Arthurné mező-őri uradalmában
Posta: Kolozs.
Vasút: Virágosvölgy. 1244

Eredeti Hanna Vetőmag

Árpát ajánl:
Vodicka birtokos
Smritz, Hanna,
Mähren. 1268

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma,

u. p. Koncza.
ajánl, míg a készlet tart, Konczán 100 kilogrammonként az ár előzetes beküldésével szemben; nemesített minőségben:

Államilag ólomzárólt:
Lóheremag I.
Lóheremag II.
Franczia perje
csomós ebir

Fűmagvak.

Cserhádi tanártól meghonosított

óvári tak.-répamag

melyet a magyaróvári szarvasmarhateny.-egylet parasztagjai 3 év óta 600 holdon felüli területen termelnek drassói magból bőtermőség és eltarthatóságáért. Koránérés, fehér, hl.-ként 55 kg. súlyu k.-holdanként 10 év óta 9—15 mm. termett:

duppai zab

lóbab

pernai lenmag

székely tengeri,

korai

királyné tengeri,

legbővebben termő

1902. Budapesten 2 első díj; 1903. szeptember Kolozsvárt

gulyabeli tehenekért és 3 éves bikákéért

2 első díj.

Ezen gyorsan fejlődő, edzett hatalmas csoportu 2—3 éves

magyar

bikákból

állandó készlet, árak 500—1500 korona. 1253

Előjegyezhetni:

1903. első díjat nyert

Pekingi kacsa

drbjára ősszel szállítva 8 kor.
tojás tucatzájára áprilban 5 kor.

Polónyi által Angliából importált

Orpingtonokra,
darabja ősszel szállítva 16 korona.

Tojás tucatzája áprilban sárgáké 20 kor.
fehéreké 20 "

Emdeni lud

Ősszel drbjá 16 kor.
Amerikai 335a 100 drb. 20 kor.
Volgarenyye 300a 100 drb. 20 kor.

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —
Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.
Gr. Wass házában levő
fényképészeti műtermeket
magnagobbítva
ujjonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték
s kéri a n. é. közönség további pártfogását.
1127.

BÉLHURUT
Kitűnő gyógyszere a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 áveget 8 koronáért bérmentve küld 1257

Gornides Károly és Társa.
Felka (Szepesmegye), Erdői gyümölcsöket földolgozó telep.

Nemes **harci kanarit** (Trute törzs) nappal és világításnál változatosan éneklőst 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. Tenyészdém több bel- és külföldi kiállításal kitüntette. Csomagolás ingyen **Óváry József, Rákosliget** (saját házában), a kanári tenyésztők együletének tiszteletbeli elnöke. Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő utusítással bérmentve. 1236

Tavaszi vetésre
ajánl:

a gróf ZSELÉNSKI-féle uradalmak jószágigazgatósága Ujradon: 1306
cukor czirokmagot,
seprő czirokmagot,
takarmánybukkonyt.

Akác csemete

5 millió eladó. Ára ezer darabnak 25 cm. magasságig 3 koronáé, 50 cm. magasságig 4 koronáé, 100 cm. magasságig 6 koronáé.

Czim: Szabó Lajos
Apostag. 1307

CIMBALOM
részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld
Varga Pál

cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-rább megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1182

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár és véső-intézet

Geduldiger Hugó

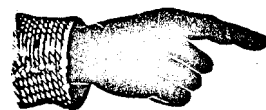
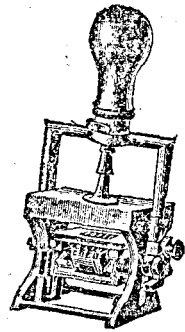
vésnök,

BUDAPEST,
Váci-körut 17. szám.

Ajánlkozik

ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsáksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.
Vidéki képviselők kerestetnek.
1101.

Szőlőoltvány, szőlővessző és saját termésű boreladás.

Eladok nagyváradi szőlőszetemből: **SIMA ZÖLD-OLTVÁNYT** riparia portalis alanyon fehér bakar, piros bakar, Olasz rizling, Nagy burgundi, Oportó, Carbonet fajokban, csomagolással együtt ezrét 92 koronával, Sauvignon 102 koronával, rupestris alanyon fehér és piros Chasselas 112 koronával számítva.

Hósi sima vesszőt (oltógalynak is) fehér bakar, piros bakar, furmint, szerémi zöld, szilvani, sauvignon, Oportó, Carbenet és Chasselas fajokban — csomagolással ezrenként 7 K. 50 fill.—9 K. 50 fill. árral.

Saját termésű nagyváradi fehér asztali ó bort 44 korona, ujbort 40 korona árban Hlitenként. valamint ménes-gyorki saját termésű, **Kadarka, Carbonet merlot** finom vörös és Sauvignon fehér csemegeborokat, 4 évjáratból palaczkozva vagy hordóban, Ez utóbbi borok a pozsonyi kiállítás aranyérmét nyertek. — Kaphatók évjárat és minőség szerint Hlitenként 50 frttól 85 frtig.

Molnár Lajos
szőlőbirtokos N.-Várad.

1301

Wegmann Frigyes

Malomépitészet és hengerszékgyár ZÜRICHBEN.

Vezérigazgató: **Jakab István** mérnök,
Budapest, II., Horvát-u. 23.

Kéregöntésű és porcellán hengerszék. Malomberendezési gépek és kellekek. 1283

Számtalan olismerős és kitüntetés.

1900. Paris Grand Prix,

1903. Kolozsvár díszoklevél.

Tessék árjegyzéket kérni

Olajpogácsát

ismert legjobb minőségben ajánl, ugyanott kapható elsőrendű **CHAMPLAIN TAVASZBUZA,** mely buza mennyiségre olyan, mint az ősszel vetett, nem dől, piros és nagy szemű: 50 kgr. 9 kor.

Erczmann Adolf

olajgyár **KATONA, Kolozsmegye.**

1225

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

1262

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEKET, IPARI GÉZÉLOKRA ALKALMAS COMPOUND LOKOMOBILOKAT.

MILLENIUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Erdélyrészi képviselő: WESSEL LEÓ, Kolozsvár, New-York szálloda.

AZ

ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET

VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDELYI KERESKEDELMİ TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgönczim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legelősebb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségleti cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradékok, kocsikenőcs, hajtószijjak, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által oltalmazott legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakát,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberndorfi répmagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigai mag után először termelt kítűnő lenmagot, baltacint, székely tengerit, hanna árpát, duppani zabot és egy nagyon bőven termő svéd zabkülönlegességet a legjutányosabb árák mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju, sertés. stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágón tuli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

1010

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiórlás- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntette tve

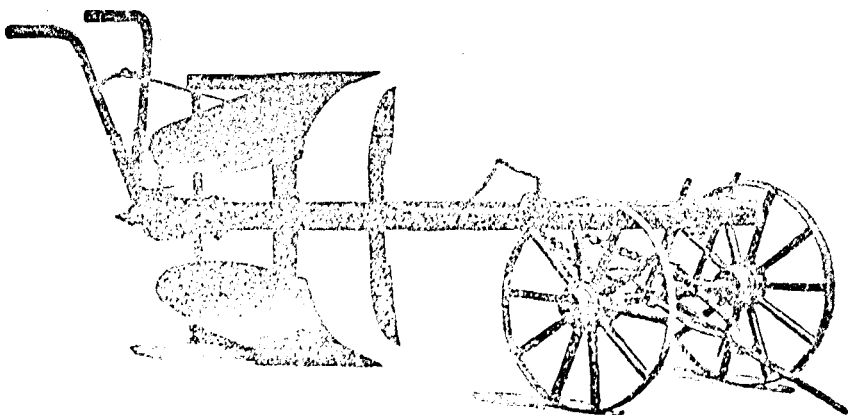
1903-ban: Kolozsvári kiállításon: díszoklevél, Nagy-Szebenben: aranyérem!

A nagyszebeni Limbek Rezső gazdasági gépműhelyében szerkesztett és gyártott

Limbek-féle szabadalmazott hegyi váltó-eke,

mely számos nagyobb gazdaságok közül Gróf Teleki László szedinkai uradalmában is nagyon jó sikerrel kötött agyagos földben kipróbáltatott és hol már több működésben van, minden gazdaságnak legforróbban ajánlhatók.

Egy eke ára 40 korona.

Kapható:

Limbek Rezsőnél,

Ló-tér 7. sz.

és

Jickéli F. Károly

vaskereskedőnél

Nagy-Szeben.

1187

